NAŠ TEDNIK

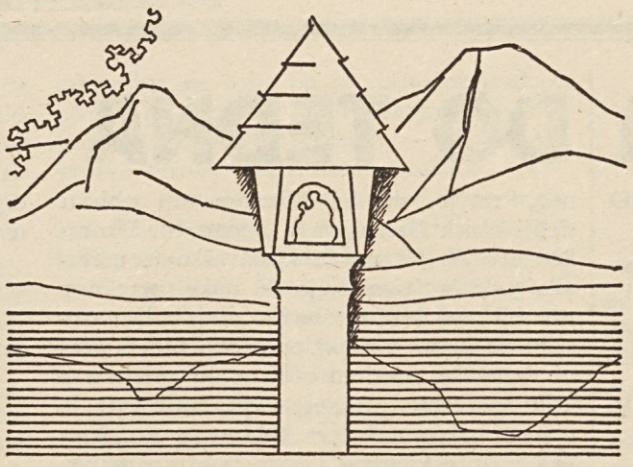

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXII. / ŠTEVILKA 48 CELOVEC, DNE 26. NOVEMBRA 1970 CENA 2.50 ŠILINGA

Knjižni dar Mohorjeve družbe

Že nad sto let razpošilja Mohorjeva družba v Celovcu pred božičnimi prazniki svoj vsakoletni knjižni dar. To je prav gotovo kulturni dogodek prve vrste.

Na čelu knjižnega daru je vsakoletni Koledar, prava družinska knjiga, ki vsebuje poleg običajnega koledarskega dela vrsto zanimivosti.

Koledar za 1971 poroča o predstoječi koroški sinodi, ki naj bi sklepe drugega vatikanskega koncila uresničila v škofijskem merilu.

Daljše poročilo prinaša ta družinska knjiga o devetstoletnici krške škofije, katero bomo praznovali leta 1972. Sicer je devetsto let od pričetkov naše škofije v krški dolini. Škofija je medtem doživela marsikatero spremembo. Pred malo več kot sto leti je s prenosom sedeža labotske škofije iz Št. Andraža v Maribor pripadel koroški del labotske škofije krški škofiji, torej je predvsem Podjuna šele nad sto let del krške škofije. Po prvi svetovni vojni sta bili od koroške kronovine odrezani Mežiška dolina in Kanalska dolina, prva je bila po drugi svetovni vojni tudi v cerkvenem pogledu dodeljena mariborski škofiji in druga pa videmski škofiji.

Zanimiv je tudi prikaz prilik, v katerih so se Slovenci znašli v raznih poklicih v vseh evropskih državah.

Koledar se nadalje spominja raznih koroških prilik na političnem in šolskem področju ter tudi petdesetletnice ljubljanske univerze in teološke fakultete.

Izredno zanimiv je tudi pregled udov in poverjenikov Mohorjeve družbe po svetu. To dejstvo jasno dokazuje, da družba tudi še danes veže Slovence, ki so raztreseni po vseh kontinentih. Tako najdeš v tem seznamu tudi koroškega rojaka dr. Janka Mikulo, ki ima v Avstraliji 40 udov Mohorjeve na svojem zapisu.

Knjižni dar za leto 1970 je imel Kumrovega »Po sili vojaka«, ki je dobil pozneje še drugi del. Dar za 1971 pa prinaša v knjigi «Od Dnjestra do Piave« vojna poročila Franca Arnejca iz prve svetovne vojne. Poročila iz ruske in predvsem pa iz soške fronte so živa in bodo zanimala pred vsem starejše bralce.

»Še so srečni zakoni« je rezultat ankete. Na splošno v javnosti postanejo vidni le razdrapani zakoni in o teh se dosti govori in šušlja. Tam pa, kjer so razmere v redu, ostane sreča v družini, dostikrat na zunaj nevidna. Imenovana knjiga pa kaže starim in mladim parom, da je v njihovi moči ustvarjati in ustvariti družinsko srečo.

Večernice »Petrinka« od I. Matičiča pa so slika slovenske matere, ki na majhni kmetiji z možem v skromnih razmerah vzgoji trinajst otrok. Trdo je življenje vse družine. Le ob košnji je moralo biti vse najboljše, kar premore nebo in hiša, celo ješprenj s svinjino, štruklji in vino. Pri težkem gozdarskem delu pa je za človeka in živinče pri vsakem vremenu bil le suh kruh in težaško delo.

Da je pri knjižnem daru tudi »Pratika« se razume, saj to je še tudi danes tista knjiga, ki »odloča« o lepem in slabem vremenu.

Knjižni dar dobite pri poverjeniku v fari in tudi v knjigarni Mohorjeve družbe v Celovcu.

Tudi letošnje knjige vam bodo pripravile marsikatero prijetno uro in vam nudile mnogo poučnega.

V središču proračunske debate manjšinska in gospodarska politika

V torek se je začela v koroškem deželnem zboru debata o deželnem proračunu za leto 1971, ki bo trajala do petka. Debata je bila izredno odprta, hkrati pa je po svoji ostrini zasenčila vse dosedanje. Največjo pozornost so poslanci posvetili problemu slovenske skupnosti, t. j. manjšinski in gospodarski politiki. Redni proračun znaša 1,887,365.000 šilingov in je za 9,2 odstotka višji od lanskega. Od leta 1969 do 1970 se je le-ta zvišal za 13 odstotkov. Čeravno bodo o proračunu razpravljali štiri dni, se nobena njegova številka ne bo spremenila.

Kot prvi je v debati o proračunu govoril deželni poslanec Svobodnjaške stranke Kaufmann, ki je med drugim zahteval nov poslovni red in spremembo deželne ustave, na podlagi katere bi njegova stranka spet lahko prišla v vlado. Seveda pa je v svojem govoru, kar si je nemogoče predstavljati, načel tudi manjšinsko vprašanje ter zahteval zakon za ugotavljanje koroške slovenske skupnosti.

Poslanec Knafl (Avstrijska ljudska stranka) se je v svojih izvajanjih izrekel proti ustanovitvi podjetja »Gorenje« v Pliberku.

Kar se pa manjšine tiče, meni Knafl, naj bi na podlagi ljudskega glasovanja v dvojezičnih občinah uredili manjšinsko vprašanje, kajti le na ta način bi prišli Slovenci po njegovem mnenju do svojih pravic. Predlog, ki ga je iznesel Knafl, ni nov. Izdelala ga je prejšnja zvezna vlada. Vendar smo koroški Slovenci že tedaj odklonili ta način reševanja, ker odklanjamo ugotavljanje manjšine, v katerikoli obliki in ker o tem, ali naj država izvede mednarodne obveznosti, ne more biti glasovanja.

Namestnik deželnega glavarja Suchanek je v glavni debati seznanil deželni zbor o načrtu ustanovitve filiale »Gorenje« v Pliberku. Zaenkrat tega podjetja tam še ni, če pa mu bomo dali dovoljenje za naselitev, ga bomo podprli prav tako kot vse druge.

V imenu Socialistične stranke sta glavni govornik, deželni svetnik Wagner, kot tudi deželni glavar Sima jasno odklonila ugotavljanje manjšine kot neprimerno sredstvo za reševanje koroškega manjšinskega vprašanja.

Deželni glavar se je izrekel v svojem govoru za nadaljevanje mirnega sožitja na Koroškem in za politiko dobrega sosedstva. Čas bi že bil, da bi napravili konec ekstremizmu na obeh straneh. Ponovno moramo v tej zvezi ugotoviti, da se zahteva po likvidaciji Slovencev nikakor ne more primerjati z zakonito zahtevo po dvojezičnih napisih. Še vedno čakamo na tozadevne ukrepe oblasti, ki dobro vedo, da je ta Heimatdienstova dejavnost po državni pogodbi prepovedana. Kar se pa tiče diskusije o manjšinskem vprašanju, ki je bila te dni na Dunaju (glej glavni članek na 3. str. »Avstrija mora zaščititi svoje manjšine«), je Hans Sima dejal, da Koroška ne potrebuje nasvetov znanstvenikov-teoretikov, ti naj le prepustijo reševanje manjšinskih vprašanj praktikom.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE V CELJU

gostuje s tragedijo Otona Župančiča

Veronika Deseniška

Režija: Franci Križaj
Scena: August Lavrenčič
Kostumi: Mija Jarčeva

V NEDELJO, 6. dec. 1970, ob 11,30 v farni dvorani v ŽELEZNI KAPLI in ob 19,30 v farni dvorani v ŠMIHELU PRI PLIBERKU

PONEDELJEK, 7. dec., ob 19,30 v kino dvorani v BOROVLJAH

TOREK, praznik Brezmadežne, 8. decembra 1970, ob 19. uri v farni dvorani v ŠT. JAKOBU V ROŽU.

Na prireditev vas vljudno vabita
Krščanska kuturna zveza v Celovcu in
Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, pri voditeljih farne mladine, v pisarni Krščanske kulturne zveze in Slovenske prosvetne zveze in eno uro pred pričetkom predstav.

Glas k dogodkom v deželi

Oster poziv ljubljanskih študentov

Treba je poslušati tudi glasove iz inozemstva, kjer gledajo sila kritično na koroški položaj. Tokrat je to glas iz matične domovine Slovenije, glas študentovske mladine, ki zaupa in verjame samo dejstvom.

Pismo, naslovljeno »Vsem koroškim Slovencem«, in resolucija, poslana državnemu sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu, nam pokažeta, kako gledajo slovenski študentje v Ljubljani položaj koroških Slovencev v letu 1970, posebej pa še situacijo, kakršna se nudi svetu po 50-letnici ljudskega glasovanja.

Državnemu sekretarju za zunanje zadeve v Beogradu

1. Večkrat smo na različnih mestih pisali in opozarjali, da je manjšinska politika Avstrije daleč od politike pomiritve in sprave v dvonarodnem prostoru in da v svojih prizadevanjih na Koroškem sledi logiki prisilne raznaroditve slovenskega prebivalstva. Zadnje potrdilo naših trditev je bilo veliko slavje 10. oktobra 1970 v Celovcu ob petdesetletnici koroškega plebiscita, ki se je nedaleč od meje končal z več kot petdeset let starimi velikonemškimi gesli in vojaško parado.

Ta manifestacija nemškega konzervativizma in nacionalnega primitivizma je v sodobnem svetu vsesplošne integracije gotovo smešen preostanek preteklosti. Zdi pa se nam, da je s prisotnostjo in aktivno udeležbo predsednika republike Avstrije Franza Jonasa in predsednika vlade Bruna Kreiskega postala ta manifestacija ne le informacija o stopnji notranjega razvoja avstrijske družbe, pač pa tudi več kot formalno potrdilo o nestrpni in diskriminacijski nacionalni avstrijski politiki, ki je tako namesto lokalnega dobila tudi državno obeležje.

Avstrija in Jugoslavija sta obe podpisnici avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, ki ureja tudi manjšinsko vprašanje. Zvezni in slovenski izvršni svet vztrajno kažeta svojo voljo za najboljše odnose, avstrijska politika pa nikakor ne gre v tej smeri. Na to nas še posebej opozarjata resolucija Zveze slovenskih organizacij na Koroškem z dne 26. oktobra 1970, poslana kanclerju Kreiskemu ter koroškemu deželnemu glavarju Simi, ter pismo Narodnega sveta koroških Slovencev z dne 8. novembra 1970, poslano voditeljem obeh vodilnih avstrijskih političnih strank Pittermannu in Korenu, kakor tudi pisanje naprednejših avstrijskih časopisov, ki so proslavo 10. oktobra označili kot nestrpno in nedemokratično.

Z ozirom na izredno skope in pomanjkljive informacije v zvezi z vašo letošnjo dejavnostjo vas prosimo, da nas seznanite z vašimi prizadevanji za reševanje perečega manjšinskega vprašanja, z vašim stališčem do dogodkov ob petdeseti obletnici plebiscita ter z vašim bodočim delovanjem v zvezi s tem problemom.

2. Kljub temu, da se odnosi med Jugoslavijo in Italijo neprestano izboljšujejo in se na obeh straneh pojavlja težnja odpraviti ostanke problemov, ki so dolgo kalili meddržavne odnose, obstajajo še vedno sporna vprašanja, preko katerih nikakor ne moremo z mirno vestjo. Pri tem mislimo zlasti na dejstvo, da Italija še danes ni pripravljena ratificirati Londonskega sporazuma iz leta 1954, da ni uresničila vrste temeljnih določb sporazuma, nanašajočih se na slovensko šolstvo, uradovanje v slovenščini in na javne napise v slovenščini, da puščajo italijanske oblasti nekaznovane vrsto izpadov proti slovenski manjšini, skrunjenje spomenikov in slovenskih objektov. Zadnji primer je premazanje slovenske šole s kljukastimi križi v Gorici v noči od 14. do 15. novembra 1970.

Podobno kot za Avstrijo vas prosimo, da nam pred nameravanim obiskom predsednika Tita v Italiji sporočite, kakšna so bila vaša letošnja prizadevanja, kakšna so

(Dalje na 5. strani)

OD TEDNA DO TEDNA

SESTANEK MED JUŽNOTIROLSKO VP IN TIROLSKO VLADO

V Bnixnu je bil pred kratkim reden sestanek odbora za stike o Južni Tirolski, ki so ga ustanovili pred nekaj meseci med južnotirolsko Ljudsko stranko in med deželno tirolsko vlado, da se posvetujejo o razvoju položaja v zvezi z avstrijsko-italijansko pogodbo o avtonomiji za bozensko pokrajino, odnosno o izvajanju znanega »paketa«.

Med sestankom so obravnavali razna vprašanja in med njimi možnost sprejemanja avstrijskih televizijskih programov v bozenski pokrajini in načrt o ustanovitvi univerze v Boznu. Delegacija Ljudske stranke je povedala, da čaka zaključke komisije strokovnjakov, predno se bo izrekla za ali proti univerzi. Izrazili so željo, da se prizna evropski dogovor o priznanju raznih diplom. Končno so obravnavali delo »komisije devetih« in delo italijanskega parlamenta o »paketu«.

Južne Tirolce je vodil deželni glavar dr. Silvius Magnago, delegacijo Tirolske, v kateri so bili voditelji vseh treh strank, je vodil deželni glavar Wallnöfer.

POLJSKA VLADNA DELEGACIJA BO ŠLA V ROMUNIJO

Še ta mesec bo obiskala Romunijo poljska vladna in partijska delegacija, ki jo bo vodil Gomulka, v njej bo tudi predsednik vlade Cyrankiewicz. Delegacija bo podpisala novo pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči.

Odnosi med Poljsko in Romunijo so se poslabšali po zasedbi Češkoslovaške in so se nato postopoma normalizirali zlasti po obisku Ceausesca v Varšavi v letošnjem maju. Pogodbo so parafirali avgusta v Varšavi in to dve leti po tem, ko je zapadla.

NIXON — TITO — NASER

Italijanska revija »Relazioni internazionali«, je posvetila ob obisku ameriškega predsednika Nixona v Jugoslaviji uvodni članek. V njem prihaja člankar do zaključka, da je zunanjepolitična igra Jugoslavije težka, vendar jo ta nadaljuje pogumno. Pravijo, da bo Nixonovemu obisku sledil obisk Brežnjeva v Beogradu. Vkorakanje tujih čet na Češkoslovaško je ustvarilo tudi za Jugoslavijo do neke mere nov položaj; saj je Jugoslavija zdaj bolj navezana na oporo z Zapadom, tako tudi s strani Amerike proti morebitnemu pritisku z Vzhoda. Pisec postavlja vprašanje, ali je Nixon kaj zahteval za takšno oporo. Vsekakor on odobrava Titovo politiko neuvrščenih držav. Po Naserjevi smrti je vpliv Jugoslavije na nevarno žarišče Bližnjega vzhoda popustil. Sicer je bilo za Tita važnejše, da je pričakal Nixona, kakor da bi se bil udeležil Nasenjevega pogreba.

V MOSKVI PROSLAVILI OBLETNICO OKTOBRSKE REVOLUCIJE

Na Rdečem trgu v Moskvi je bila 7. 11. tradicionalna vojaška parada ob 53. obletnici oktobrske revolucije, na kateri so bili prisotni najvišji partijski ter državni predstavniki. Parada je potekala točno po predvidenem programu ob prisotnosti množice Moskovčanov kljub temu, da je močno snežilo.

Med parado niso pokazali kakih posebnih vojaških novosti, vendar pa so tuji vojaški opazovalci dejali, da so bile zlasti opazne čete hitre intervencije kot so padalci, mornariška pehota, amfibijska sredstva in letalske čete. Pokazali so protiletalske rakete tipa »SAM-2« in »SAM-3«, ki jih uporabljajo v Egiptu, raketo »S-9«, ki je sposobna nositi bombo 25 megaton in šest drugih vrst raket, ki so predmet razprav na pogajanjih SALT v Helsinkih. Tudi tokrat niso pokazali rakete »SS 11«, ki je največja sovjetska raketa.

ITALIJA PRIZNALA KITAJSKO

6. novembra je italijanska vlada na svoji seji odobrila uspostavitev diplomatskih odnosov s Kitajsko. Istočasno so nato v Italiji in na Kitajskem objavili izjavi zunanjih ministrstev, v kateri se najprej sklicujejo na naslednja načela: medsebojno spoštovanje suverenosti in zemeljske nedotakljivosti, nevmešavanje v notranje zadeve, enakost in recipročnost glede koristi. Na osnovi teh načel sta vladi Italije in Kitajske sklenili, da se med seboj priznata in da z dnem 6. novembra 1970 vzpostavita diplomatske stike ter da bosta v roku treh mesečev izmenjali veleposlanike.

Kitajska vlada potrjuje, da je Taiwan sestavni in neodtujljivi del ozemlja Kitajske. Italijanska vlada sprejema na znanje to izjavo kitajske vlade.

TAIWAN PREKINIL ODNOSE Z ITALIJO IN KANADO

Veleposlanik nacionalistične Kitajske Hsiu Shao Čang je sporočil, da so prekinili diplomatske odnose z Italijo in je z letalom zapustil deželo. Diplomatsko osebje bo v prihodnjih petnajstih dneh opravilo vse zadnje posle in nato v petnajstih dneh uredilo osebne zadeve, tako da bodo vsi zapustili Italijo v roku enega meseca.

Kitajsko sedaj priznava 48 držav (48. država je Italija) in med njimi šest članic atlantskega zavezništva Francija, Velika Britanija, Danska, Norveška, Holandska in Kanada in zadnja Italija.

Formoza pa je pretrgala odnose tudi s Kanado, ki je 13. oktobra navezala stike s Kitajsko.

VATIKAN IN KITAJSKA

Priznanje Kitajske s strani italijanske vlade ne zadeva Vatikana. V Vatikanu so dali razumeti, da ta išče stike s Pekingom. Iz Hong Konga, ki ga bo papež obiskal 5. decembra, bo naslovil na Kitajsko posebno poslanico v znamenju blage volje.

V ZNAMENJU SPRAVE MED ITALIJO IN ETIOPIJO

Minilo je 35 let, odkar je Mussolini napovedal vojno Etiopiji (Abesiniji) ter po izselitvi Selasija v Anglijo, razglasil ital. kralja za imperatorja Etiopije. Haile Selasie se je po drugi svetovni vojni vrnil iz begunstva in leta 1952 sta se Italija in Etiopija pogodili glede plačila 16 milijonov dolarjev za škodo, ki jo je trpela Etiopija; Italija se je tudi obvezala, da bo vrnila vse umetniške spomenike in dragocenosti, ki so jih odpeljali fašisti med temi tudi 24 metrov visok obelisk v Axumu. Italija je bila pripravljena plačati za obelisk okoli 22 milijonov šilingov, vendar Etiopci niso tega predloga sprejeli. Trenutno je obelisk še v Italiji. Obisk cesarja Haile Selasieja v Rimu se je vršil v znamenju sprave in pobotanja.

TAJNI STIKI IZRAEL—JORDANIJA

Kljub uradnim preklicom v Tel Avivu in Amanu, so v torek na uradnih mestih izraelski časopisi poročali, da sta se v neznanem kraju tajno sestala namestnika ministrskega predsednika Allon in izraelski zunanji minister Evan z jordanskim kraljem Huseinom. Te vesti so se pojavile že v ponedeljek v svetovnih listih, a so jih Izraelci kot Jordanci zavrnili, kot neresnične.

Izraelski časopisi so o srečanju pisali, da sta se Allon in Husein sestala oktobra nekje južno od Mrtvega morja. Podobni sestanki med omenjenimi državniki pa so bili že poprej, in sicer na ladjah na morju, v Londonu in Švici. Ob takih prilikah so imeli državniki na glavi klobuke z velikimi krajci in temna očala, da jih ne bi spoznali ljudje. O vsebini pogovorov se seveda ni izvedelo nič.

Politični opazovalci so opozorili na to, da je Izrael že večkrat nameraval najti z Jordanijo rešitev problema beguncev in vobče krize na Srednjem vzhodu.

SKUPINA SOVJETSKIH ZNANSTVENIKOV ZA ČLOVEŠKE PRAVICE

Dopisniki zahodnih listov in agencij v Moskvi so prejeli na stroj napisano obvestilo, s katerim jih Saharov, ki je na glasu kot »oče sovjetske vodikove bombe« ter znanstvenika Tverdohlebov in Šalidze, obveščajo, da so ustanovili odbor za človeške pravice. Odbor naj najde konstruktivne poti, po katerih naj bi se zagotovile te pravice v Sovjetski zvezi. Odbor naglaša, da hoče biti strogo nepolitična skupina ter delovati v skladu s sovjetskimi zakoni. Dr. Saharov je bil že pred leti izvoljen za predsednika Sovjetske akademije znanosti. Sporočilo vsebuje tudi program skupine znanstvenikov, po njegovi pobudi ali pa tudi na pobudo sovjetskih oblasti naj se najdejo jamstva za uveljavljanje človeških pravic.

TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — KOMENTAR — TEDENSKO OGLEDALO

BO SLEDILA SPRAVA?

Okoliščine niso bile ravno najbolj prijetne. Nemška socialno-liberalna vlada ima težave zaradi neznatne večine v Bundestagu, kopica poslancev svobodnjaške stranke je zapustilo pod vodstvom bivšega predsednika FDP Mendeja, zakrknjenega nacionalca, svoje vrste in se pridružila meščanski opoziciji. Opozicija je napustila vso vodo na mlin nemško-nacionalnih občutkov. Širili so se glasovi o narodni razprodaji, o uzakonitvi ropa zemlje vzhodno od Odre in Nise. Nemška zemlja, up in priča nemške kolonizacije, sad stoletja dolgih naporov, s krvjo prepojena in neskončno sveta nemška zemlja, vse to naj bi bilo kar naenkrat postalo preteklost. Kaj bi rekli k vsemu temu milijoni nemških beguncev, ki so morali zapustiti domove? Kako bi sodili Nemci, ko jih je vlada do sedaj varala z obljubami, da bo vsa začasno izgubljena nemška zemlja postala nekoč zopet nemška, kot je bila stoletja?

Plen ognja in meča

Nemški viteški red je postal za Poljake prispodoba nenasitne slasti po slovanski zemlji. V petnajstem stoletju je prišlo pri Tannenbergu do spopada med nemškim viteškim redom ter združenimi Poljaki in Litvanci; Nemci so utrpeli strahoten poraz. Kakih 500 let pozneje je pri istem vzhodnopruskem Tannenbergu premagal nemški general Hindenburg Ruse. Veličastni spomenik zmage so Nemci sami razstrelili 1945. Umikali so se pred prodirajočimi ruskimi četami.

V sklopu z nasilnostmi nemškega viteškega reda se je ujedala vse močneje med slovanske kraje nemška naselitev. Kolonizatorji so prinesli s seboj sicer marsikatero dobrino napredka, za mnoga slovanska plemena pa tudi smrt. Ozemlje poljskega kraljestva se je krčilo, v veliki meri zaradi nedinosti Poljakov samih. Kraljestvo, pravzaprav plemiška republika, je vse bolj izgubljalo moč in pomen. V 18. stoletju so po namigu pruskega kralja Friderika II. začeli deliti Poljsko. Veliki sosedi, Prusija, Avstrija in Rusija so se sporazumeli to stoletje kar trikrat. Vsak je hotel po najboljših možnostih zasidrati tam svojo vekotrajno oblast. Poljski narod je postal nezaželen gost, razcepljen na tri sovražne države.

Križev pot, ki ga je moral prehoditi ta zahodnoslovanski narod zadnja stoletja, zaradi svoje okrutnosti, trdovratnosti nasilja in neuspešnih lastnih narodnih podvigov težko išče primere v zgodovini drugih evropskih narodov. Iskra upanja je zasijala Poljakom za časa Napoleona. Toda korziški osvajalec je imel druge skrbi, vrhu tega pa so ga končno premagali vsi trije tlačilci in zatiralci poljskega naroda.

Po prvi svetovni vojni je nastala po okoli sto petdesetih letih tuje nadvlade nanovo poljska država. Ni pa mogla zadovoljivo urediti perečega manjšinskega vprašanja. Ukrajinci, Belorusi, Litvanci, Kašubi, Nemci, Judi, vsi so vlekli na različne strani. Država je bila stisnjena med dva sovražna velikana, rajhovsko Nemčijo in Sovjetsko zvezo. Nobena se ni hotela sprijazniti z izgubo poljskih kolonij. Vlada maršala Pilsudskega je iskala sprave s Hitlerjevo Nemčijo. Obe državi sta sklenili pogodbo o prijateljstvu, spoštovanju mej in nenapadanju. Toda Stalin in Hitler sta oba prekrižala poljske načrte, ko sta se pobotala o četrti delitvi Poljske. Za prvo žrtev nacističnega divjanja so se vrnili bridki časi iz prejšnjih stoletij. Medtem ko je nemški kancler Bismarck izjavil v prejšnjem stoletju, da sicer sočustvuje s tem narodom, a da mu ne želi nič boljšega kot germanizacijo, tudi nasilno, se je razlil zdaj nad Poljaki ves bes nakopičenega sovraštva. Milijoni so šli v nasilno smrt; Auschwitz, Buchenwald, Treblinka, mnogi drugi kraji množičnega uboja, so se zarezali v občutke svobodoljubnih narodov kot globoke krvave rane. Varšavski upor bo ostal za vselej priča obupanega zadnjega boja za človeško dostojanstvo. Medtem ko so Nemci klali skorajda neovirano na levem bregu Visle, se je utaborila na desnem bregu Rdeča armada. Pomoči pa ni bilo nobene.

Omejena varnost

Po koncu vojne vihre je Poljska nastala na novo. Izgubila je kraje vzhodno od Buga, pridobila izgubljene pokrajine do Odre in Lužiške Nise. Danes je Poljska približno v mejah kraljestva Piastov okoli leta 1000.

Sedanjih poljskih meja, zagotovljenih v potsdamski pogodbi od 2. avgusta 1945, ni hotela priznati ne vzhodna ne zahodna Nemčija. Vzhodnonemško partijsko glasilo »Neues Deutschland« je napisalo npr. leta 1946, da so zahodne poljske meje seveda samo začasne. Leta 1956 je Ulbricht hotel doseči od SZ spremembo meje, ker je Gomulka skušal delati preveč samostojno politiko. Pač pa je Ulbrichtova Nemčija zagotovila v posebni prijateljski pogodbi vekotrajnost in nedotakljivost zahodnih poljskih meja.

Dokler so vladali v Bonnu krščanski demokrati, ni bilo govora o kakršnikoli politični pogodbi s Poljsko, ki bi vsebovala nedotakljivost meja. Vprašanje meja naj bi se uredilo v kaki poznejši mirovni pogodbi; vse dotlej pa bi bile po bonnskem mnenju pokrajine vzhodno od Odre in Nise samo pod poljsko oziroma sovjetsko uporabo. Čeprav je varšavska vlada potrkala večkrat na bonnska vrata, se ni dalo premakniti prav nič. Razne »begunske« organizacije so trobile svoj šovinizem, se delale kot žrtve, ki so čisto po krivičnem izgubile svojo ljubljeno domovino. V mislih so jim rojili samo dogodki po letu 1945, nihče pa se ni hotel ne upal resno dotakniti vzrokov temu razvoju. Večstoletno zatiranje, uničevanje slovanskega življa, nasilno ponemčevanje je bilo kot izbrisano iz spomina.

Brandtova vlada si je stavila za glavni cilj vzhodne politike spravo s Sovjetsko zvezo in Poljsko. Pogodbi z Moskvo je sledila zdaj pogodba z Varšavo. V členu 2 te pogodbe zagotavljata obe strani, da je črta Odra-Nisa zahodna poljska meja, da je ta meja nedotakljiva, da nima nobena država do druge nobenih teritorialnih zahtev. Obe državi bosta skušali poglobiti sodelovanje na gospodarskem, znanstvenem, tehničnem in kulturnem področju. Pogodba bo začela veljati, ko si bodo izmenjali v Bonnu ratifikacijski listini.

Brandtova vlada si je priborila gotovo diplomatičen uspeh. To pogodbo skušajo nasprotniki trenutne bonnske politike obrniti v narodno sramoto, v razprodajo nemške zemlje, v narodno izdajstvo. Kiesinger je v imenu opozicije že naglasil pritožbo zaradi kršitve zahodnonemške ustave, ki je preložila ureditev nemških meja v mirovno pogodbo s Poljsko in Sovjetsko zvezo in drugimi državami.

Vprašanje je seveda, če bo bonnski parlament ratificiral to pogodbo, ki bi utegnila biti uspešen začetek novih odnosov med Nemčijo in vzhodnoevropskimi državami. Bonn si je pridobil precej manevrirnega prostora na zunanjepolitičnem območju, medtem ko so se v notranji politiki pojavila najostrejša nasprotovanja. Za poljsko je s to pogodbo prenehal morda le čas negotovosti in strahu za lastno zemljo.

Drugo vprašanje, ki za Poljake ni nič manj važno, pa je cerkvena ureditev na poljskem zahodu in severu. Do sedaj se je Vatikan kljub številnim in upravičenim ter utemeljenim pozivom poljskih škofov branil, da bi črtal te kraje iz nemške cerkvene province in jih končno dodelil poljski. Izgovor o medsebojni veljavni politični pogodbi ne šteje več.

Jože Wakounig

Avstrija mora zaščititi svoje manjšine

Diskusija o manjšinskem vprašanju na Dunaju

Te dni je izšla na Dunaju knjiga dr. Theodorja Veiterja, znanega avstrijskega strokovnjaka za manjšinsko pravo in manjšinska vprašanja, pod naslovom »Das Recht der Volksgruppen und Sprachminderheiten in Österreich«. Delo o manjšinskem pravu narodnostnih skupin v Avstriji obsega 890 strani ter je izšlo pri univerzitetni založbi Wilhelm Braumüller na Dunaju.

Ob priliki izida znanstveno tehtne publikacije je bila na Dunaju 20. novembra diskusija o vsebini knjige ter z njo povezano problematiko. Diskusijo je vodil avstrijski publicist **dr. Günther Nenning.** Na diskusijo pa so bili od založbe vabljeni še: avtor knjige **dr. Veiter,** univ. prof. **dr. Felix Ermacora,** od koroških Slovencev **dr. Valentin Inzko** in **dr. Franci Zwitter,** od gradiščanskih Hrvatov **dr. Ivo Müller** in predsednik Hrvatskega tiskovnega društva **Štefan Emrich,** urednik koroške »Kleine Zeitung« **Heinz Stritzl** in **dr. Manfred Straka** iz Gradca.

V poročilu o diskusiji je zapisala »Kleine Zeitung« z dne 22. novembra sledeče: »Der angesehene österreichische Verfassungsjurist Univ. Prof. Dr. Felix Ermacora erklärte Freitag nachmittag in Wien bei der Präsentation des Buches von Dr. Theodor Veiter »Das Recht der Volksgruppen und Minderheiten in Österreich«, daß zur Realisierung des Artikels 7 des Staatsvertrages eine Minderheitenfeststellung notwendig sei ... Der durch die Einwendungen der slowenischen Diskussionsteilnehmer Dr. Valentin Inzko und Dr. Franz Zwitter, aber auch dr. Veiters, beeindruckte Dr. Ermacora schlug vor, in Seminarform die Frage über das Ja oder Nein der Minderheitenfeststellung zu untersuchen. Die Gesellschaft für Außenpolitik in Wien könnte für ein derartiges Seminar die Plattform abgeben.«

Že zgolj iz tega kratkega povzetka je razvidno, da je morala biti diskusija zelo zanimiva, argumentacija slovenskih udeležencev pa prepričljiva.

Za uvod v diskusijo je podal najprej dr. Veiter nekaj načelnih misli, poudaril notranje- in zunanjepolitični pomen svoje knjige ter opozoril na nerešeno manjšinsko vprašanje v Avstriji. Tako na Gradiščanskem kot na Koroškem niso še bila uresničena določila člena 7 državne pogodbe. Tudi zakon o uradnem jeziku na sodiščih je ostal le torzo, torej nedokončano delo.

Nato je orisal pomen knjige dr. Ermacora, ki je prav tako poudaril, da manjšinsko vprašanje v Avstriji še ni rešeno. Pač pa je izjavil, da je možna uresničitev manjšinsko-zaščitbenih določil šele na podlagi ugotavljanja manjšine. Izrazil pa je začudenje, da nikjer ni bilo omenjeno, da je izšla knjiga v trenutku, ko se spominjamo pri nas še 50-letnice obstoja avstrijske republike.

Dr. Inzko je dejal, **da koroški Slovenci pozdravljajo Veiterjevo delo o pravu avstrijskih narodnostnih skupin, ker opozarja avtor z njim na pravni položaj in problematiko manjšin v Avstriji v trenutku, ko se nahaja vprašanje realizacije člena 7 državne pogodbe na Koroškem v slepi ulici. Veiterjevo delo daje avstrijskemu manjšinskemu vprašanju posebno aktualnost.** »Evropsko gledano«, je dejal dr. Inzko, »pa so pridobile v Avstriji živeče manjšine z izidom knjige na pomenu tudi zaradi tega, ker njihova problematika ne bo pomagala le razčistiti pravnih in manjšinsko-političnih pojmov, temveč bo mogla Avstrija ob pravični ureditvi manjšinskega vprašanja prispevati svoje k zmanjšanju napetosti v evropskem prostoru.«

Ugotavljanje manjšine, kot sredstvo za uresničitev določil državne pogodbe **je dr. Inzko odklonil z argumentom nadstoletne germanizacije, ki jo koroški Slovenci ne morejo potrditi s tem, da bi sedaj pristali na ugotavljanje manjšine v trenutku, ko so našteli ob upoštevanju vseh kombinacij pri zadnjem ljudskem štetju na Koroškem le še 25.472 Slovencev. Po ljudskem štetju leta 1951 je padlo število pripadnikov manjšine v enem desetletju skoraj za 20.000 oseb, medtem ko so našteli pri uradnem štetju leta 1880 v Avstriji na ozemlju današnje južne Koroške še 91.927 Slovencev. Táko nazadovanje ni naravno ter ima svoje izvore tudi v neurejenih šolskih prilikah.** Dr. Inzko je orisal položaj v zvezi z nekdanjo utrakvistično šolo, nakazal na manjšinsko šolstvo za časa prve republike, ukinitev slehernega slovenskega pouka v dobi nacizma ter se bavil s šolskimi prilikami po letu 1959, ko se je začelo izvajati manjšinsko šolstvo na podlagi načela prijave k slovenskemu pouku. Dr. Inzko je osvetlil tudi razmere na področju verouč-nega jezika ter **označil tozadevno ureditev kot krivično, ker se morajo k slovenskemu pouku neprijavljeni otroci s slovenskim maternim jezikom poučevati po šolskem zakonu verouk samo v nemškem jeziku, a tudi k slovenskemu pouku prijavljeni otroci le v nemškem in slovenskem jeziku. Na glavnih šolah južne Koroške, ki so prav tako obvezne šole, pa je veroučni jezik za otroke od desetega do štirinajstega leta — torej v vseh štirih razredih — tudi za slovenske otroke izključno le nemški.**

S tem razvojem manjšina ne more soglašati. Več desetletij trajajoče krivice bi potrdila sama, če bi pristala sedaj na ugotavljanje manjšine. S svojim pristankom pa bi omogočila tudi, da se zmanjša izvedba določil člena 7 državne pogodbe na najmanjšo mero.

»Ugotavljanje manjšine«, je dejal dr. Inzko, bi povzročilo na Koroškem stalno **trajajočo narodnostno borbo,** ker bi se na Koroškem ne zadovoljili z enkratnim ugotavljanjem pripadnikov manjšine. **Naravnost krivično bi bilo, ako bi morala nastopiti manjšina po zgodovinskem razvoju, ki**

(Nadaljevanje na 4. strani)

SLOVENCI
doma in po svetu

Slovenski športnik 90-letnik

Rudolf Cvetko, eden izmed »stebrov« slovenske, pa tudi jugoslovanske telesne kulture, še zlasti sabljaškega športa, je te dni slavil svojo devetdesetletnico. Slavil jo je zdrav in delovno razpoložen v svoje zadovoljstvo in veselje številnih prijateljev in znancev.

Čeprav je bil Rudolf Cvetko upokojen že pred dvajsetimi leti, pa takrat ni odložil sablje in floreta, niti peresa, saj je napisal niz strokovnih razprav. Več let je bil tudi bibliotekar Visoke šole za telesno kulturo. Rudolf Cvetko se ni uveljavil le kot sabljač-tekmovalec, marveč višji trener in mednarodni sabljaški sodnik. In trener z izrednim pedagoškim posluhom je še danes! Za bogato in pestro dejavnost je pred petimi leti zasluženo prejel najvišje priznanje na telesnokulturnem področju v naši republiki — Bloudkovo nagrado.

Wer im Advent zu guter Letzt
schnell noch in Geschäfte hetzt,
um für die Lieben was zu kaufen,
wird sich oft die Haare raufen.

DAS IST GAR NICHT VORTEILHAFT,
MEINT DIE KÄRNTNER KAUFMANNSCHAFT!

PRED GOSTOVANJEM SLG IZ CELJA:

Ljubezni silni pala sta v oblast, to jima je ves greh

Dne 6., 7. in 8. decembra gostuje v naših krajih Slovensko ljudsko gledališče iz Celja. V ta namen ne bi bilo napak, če bi našim bralcem malo razložili Župančičevo tragedijo Veroniko Deseniško. (Op. ured.)

Ne da bi se hoteli posebej muditi ob drobnjakarskih zmotnih kritičnih analizah, ki so že takoj ob rojstvu pospremile Veroniko na pot in ji dejansko onemogočile polno odrsko življenje, pa ne gre zastirati dejstva, da se Župančič po tem neuspelem srečanju s prominentno slovensko kritiko nikoli več ni poskusil z odrskim besedilom. In tako se je izbranim poznavalcem dramaturških zakonitosti in Župančičevih ustvarjalnih intencij posrečilo zamegliti pogled na odrsko umetnino. Pravzaprav stara slovenska pesem. **Kritika kot izraz literarnih ambicij in negledaliških občutij zmaga nad poetom, ki se je dvignil nad tradicionalno provincialno miselnost in z močjo svoje besede odprl nova pota slovenskemu gledališču.**

Nekateri navdušenci so 1924. leta, ko je bilo delo uprizorjeno, imenovali Veroniko visoko pesem ljubezni, kar vsekakor je. Drugi, ki so bili globlje posvečeni v dramaturške skrivnosti, pa so se čutili prikrajšane za **»zunanjo zgradbo drame«,** za **»tehniko drame«.** Kaže, da si ne prvi ne drugi niso bili prav na jasnem, kako je pravzaprav z Veroniko in danes se zdi nekolikanj neboglijena prerokba, da bodo **»generacije bodočnosti pravilneje in pravičneje ocenile vrline tega dela« in »njen pravi obraz bo odkril šele oder bodočnosti: ...« ki se bo približal zagonetnemu srcu umetnine«.**

Brez kakršnih koli zgodovinskih pretenzij ali predrznega zaupanja, mimo življenjskih izkušenj in gledališkega razvoja, ki jim dolgujemo naša današnja spoznanja, prihajamo do Veronike, kakor jo občutimo v njenem dramatičnem ponotranjenem dialogu in kakor se v čustvenih vzgibih požene v kontrastne vrhunce, ki jim niso potrebne motivacije v smislu psihološke sinteze, prav nič ne pogrešamo »zadostnih priprav«. Strnjen tok dramatičnosti se poraja iz globin duševnosti oseb, iz doživljanja sveta, ljubezni, strasti, lepote, ki silovito obvladujejo osebe. Kakor da je hotel Župančič čim globlje prodreti v bit svojih junakov, v prasnov, iz katere poteče samo življenje, in je lahko razumel njihova dejanja samo v doživljanju podob svoje pesniške vizije. Postaje dramske napetosti, ki vodijo neizbežnemu koncu, se kažejo v slutnjah, v nenadnih srečanjih med ljudmi, za katere vemo, da jih vodijo različni interesi in da so trdi kovači svojih in tujih usod.

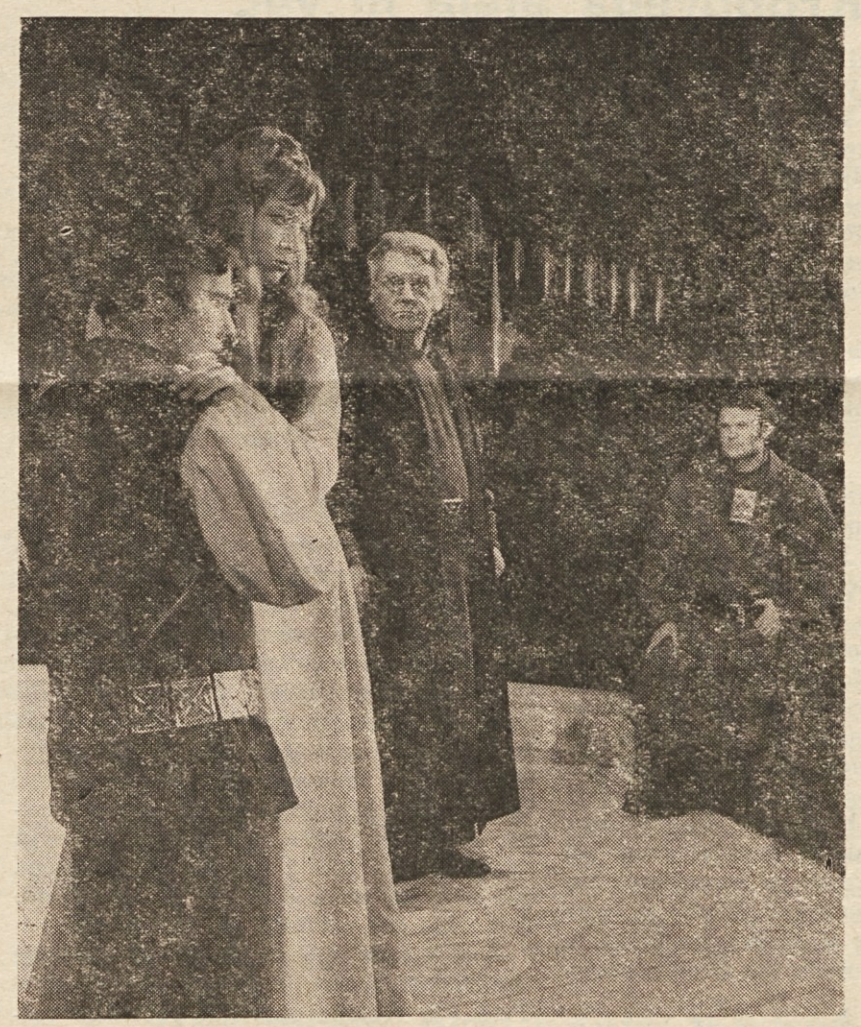

V letošnji jubilejni sezoni SLG v Celju je v nekem smislu jubilejna tudi otvoritvena predstava Župančičeve Veronike Deseniške. V Celju so jo namreč uprizorili 17. februarja 1925.

Uprizoritve Veronike Deseniške na Slovenskem: Drama SNG v Ljubljani, 1. decembra 1924 in 22. jan. 1938. Drama SNG v Mariboru, 16. oktobra 1926 in 20. jan. 1938. Prešernovo gledališče v Kranju, 12. aprila 1946 in Okrajno gledališče v Ptuju, 7. aprila 1953.

Na sliki prizor iz tragedije Veronika Deseniška.

Kdo in kaj je Veronika? Kam z njeno ljubeznijo, položeno med državno-politične interese? Ustavimo se ob teh osebah, ki jih usodnost Veronikine ljubezni najbolj zadeva in ki so se zdele kritičnim zapisovalcem najbolj problematične in ob katerih si moramo ustvariti svojo sodbo.

Najprej sama Veronika. Dorasla Desenicam se iztrga iz svojega naravnega okolja in jih zapusti z vsem svojim koprnenjem po velikem svetu. Njeno poglavitno in lahko bi rekli edino področje je ljubezen. Ta ljubezen je čista, slepa, neizkušena — ne sprašuje, kdo je ljubljeni. Slepo verjame vanj. Vendar ta ljubezen ni pasivna. Bori se zanjo. Iz začetne zamaknjene čutnosti in prevzetosti zrase v pravo, pristno, polnokrvno žensko, ki ne odstopa od svojega poslanstva, od ljubezni in materinstva. Častihlepje je le orodje tega boja, ne cilj. Izkušnjavec v njej želi krivdo za Jelisavino smrt obrniti v prid še večji krivdi, proti njej pa se Veronika usodno še naprej dokonca oklepa le ljubezni. Ko mora tudi sama umreti, meni, da je smrt pravična kazen. Prevzame nase krivdo, se očiščuje — krvida ji pomaga umreti, tako laže razume nepravično smrt. Vendar smrt ne pride kot delovanje večne pravice, kot kazen za greh, za katerega vemo, da nima podlage, niti ni prilika o **Hermanovem nravnem redu,** ki je porušen na koncu spet prišel v prividno ravnovesje in kaznoval Veroniko, ki se je pregrešila proti konvenciji, stopila je iz nižin v praviloma nedosegljive višave.

Friderik je prav tako dosledno izrisan odrski značaj. Doslednost se očituje vse od prvega značaja. Srečamo ga v svetlem trenutku, prevzetega od silne, nenadne ljubezni. Ali mu verjamemo? V njem so globoke usedline nekdanjih uživaštev pa tudi očiten upor zoper nepoštenost, neizpolnjeno ljubezen v zakonu. Rešuje se v Veroniko, verjamemo mu, čeravno vemo, da postavlja to ljubezen na kocko, ko pravi, da se ne bo odrekel celjskim zvezdam. Prevarana Veronika ga zasovraži, v sovraštvu pa je ljubezen in med obilico teh stanj in spoznanj ne potone. Oklene se Friderika, ob katerem začuti, da je — najsi že bo tak ali tak, negativen ali pasiven — njegova ljubezen vendarle pristna.

Razložiti si moramo tudi spremembe, navidezni odklon od doslednosti, ki je zarisana v tem značaju. Ob Veronikini smrti je ves strt. Zvestoba Veronike je le v spregledanju, kako zgrešena je njegova pot. »Mene je brezna v sebi strah«. Toda z življenjem se je ločil od mrtve Veronike, podredil se je Hermanu — zvest je ostal le celjskim zvezdam.

Jelisava se s svojo smrtjo odločno postavi po robu Friderikovi ljubezni, čeravno se zdi, da mu je iz občutka lastne krivde odpustila. Pomembna je ugotovitev, da se je že pred spoznanjem, da ljubi Friderik Veroniko, pripravljala in nemara že tudi odločila za smrt.

J. Ž.

Izšel je ekumenski zbornik »V edinosti 1970«, bivše Kraljestvo božje.

Knjižica stane 20.— šil. in se dobi v dušnopastirski pisarni v Mohorjevi.

Umrl univ. profesor Bruno Meriggi

V Milanu je umrl, star komaj 43 let, univ. prof. Bruno Meriggi. V Trstu so ga dobro poznali in cenili zlasti slovenski profesorji in dijaki. Bil je namreč večkrat predsednik izpitnih komisij pri zrelostnih izpitih na slovenskih višjih srednjih šolah in predsednik komisij za profesorske izpite. Bil je zelo vljuden in široko razgledan človek ter velik ljubitelj slovanskih jezikov in slovstev.

Avstrija mora zaščititi svoje manjšine

(Nadaljevanje s 3. strani)

ji nikoli ni bil naklonjen pot v areno statističnih ugotavljanj. V trenutku, ko se nakazuje za južnotirolsko manjšino rešitev njenih vprašanj, si Avstrija ne more dovoliti politike proti življenjskim interesom koroških Slovencev.

Nato je citiral dr. Inzko dr. Veiterjevo knjigo, v kateri predlaga avtor realizacijo manjšinskih določil državne pogodbe na podlagi ljudskega štetja iz leta 1951, in sicer na ozemlju, kjer prebiva vsaj 10 % pripadnikov manjšine. Pri tem zastopa dr. Veiter mnenje, da je treba prištevati k slovenski manjšini vse, ki so se izjavili v katerikoli kombinaciji k manjšini. S citatom iz Veiterjeve knjige je opozoril dr. Inzko tudi na druge možnosti realizacije dvojezičnih napisov, priznanja uradnega jezika itd.

Da bi se portinilo manjšinsko vprašanje z mrtve točke, je predlagal dr. Inzko pod predsedstvom deželnega glavarja **razgovore koroške deželne vlade s predstavniki koroških Slovencev. Taki razgovori bi se morali v deželi vršiti vsaj enkrat v četrtletju. Prav tako je opozoril, da so se zadnji razgovori med zastopniki avstrijske vlade in koroškimi Slovenci vršili že leta 1964 in 1967 ter bi bilo treba z razgovori ponovno nadaljevati.**

Dr. Franci Zwitter je zavrnil prav tako ugotavljanje manjšine z vrsto argumentov pravnega in političnega značaja. Priznavalni princip za reševanje manjšinskih vprašanj ne pride v poštev, kot so koroški Slovenci odklanjali v preteklosti tudi manipulacijo in izrabljanje pravice staršev v zvezi s šolskim vprašanjem. **Manjšina, ki je morala za časa nacizma v internacijska taborišča ter bila v preteklosti tako zapostavljena, ne more nikoli pristati na ugotavljanje manjšine.** Zapostavljanje na gospodarskem področju je podprl dr. Zwitter z zadnjim očitnim incidentom te vrste v zvezi z odklonilnim stališčem nemške javnosti glede naselitve slovenskega podjetja »Gorenje« v pliberški občini.

Ker je bila sprožena v diskusiji v zvezi z manjšinskim vprašanjem tudi partizanska borba na Koroškem, **je zavzel dr. Zwitter tudi do tega vprašanja stališče ter označil to borbo kot odpor koroških Slovencev proti nenehnemu zapostavljanju, ki je doseglo svoj višek v dobi nacizma. V zvezi z razgovori predstavnikov avstrijske vlade z zastopniki manjšine pa je dr. Zwitter dejal, da mu je kancler dr. Kreisky pred tednom pismeno sporočil, da bo prišlo do teh razgovorov še tekom tega leta.**

Dr. Ermacora je izrazil začudenje nad tem, da so se vršili zadnji razgovori med člani vlade in koroškimi Slovenci že leta 1964 in 1967 predvsem zaradi tega, ker se avstrijska vlada spet in spet trudi za tozadevne kontakte s predstavniki Južnih Tirolcev. Takih kontaktov je bilo v zadnjem času več. Priznal je, da je zagovarjal do današnjega dne v zvezi s členom 7 državne pogodbe princip ugotavljanja manjšine, **da so ga pa masivni pridržki in protiargumentacije slovenskih udeležencev prepričali v tem, da bi bilo prav, če bi se o vprašanju ugotavljanja manjšine razpravljalo enkrat v okviru kakega seminarja, kar bi bilo morda možno izvesti v okviru »Družbe za zunanjo politiko na Dunaju«. Seminar naj bi pokazal, ali je ugotavljanje potrebno ali ne.**

Položaj gradiščanskih Hrvatov sta orisala dr. Müller in deželni poslanec Emrich. Naštela sta vrsto primerov diskriminacije, kot je prišla do izraza tudi ob nedavnem obisku vladne delegacije iz Zagreba, ko so gotovi krogi očitali gradiščanskim Hrvatom v zvezi s kontaktom s predstavniki hrvaške vlade iredentistična stremljenja. Oba predstavnika sta prav tako odklonila ugotavljanje manjšine. Pritrdila sta dr. Ermacori, da je treba najprej ustvariti vzdušje zaupanja. **»Ko pa bi bilo to vzdušje ustvarjeno,« je dejal poslanec Emrich, »pa bi ugotavljanja manjšine ne bilo več treba, ker bi itak prevladovalo medsebojno zaupanje in razumevanje tudi za širokogrudne rešitve manjšinskega vprašanja.«**

Dr. Nenning je zaključil diskusijo z željo, da bi tudi pri sedanjem kanclerju glede ureditve manjšinskega vprašanja ne ostalo — kot pri dosedanjih kanclerjih avstrijskih vlad — le pri obljubah, ampak da bi prišlo do resničnih in učinkovitih rešitev.

Ambrozij Brodnik - sedemdesetletnik

Mnogi poznajo nabiratelja milodarov za kapucinski samostan v Celovcu, po imenu brat Vencelj in marsikateri mu pravijo kar »pater« Vencelj. Niti njegovi sobratje bi mu ne prisodili že 70 let, ki jih izpričuje njegov krstni list, tako je jubilant še čvrst telesno in duhovno.

Že skoraj dvajset let brat Vencelj hodi na »zbirco« po spodnji Koroški in v okolici Vrbskega jezera. K temu ga priganja zavest dolžnosti in pa skrbi za samostansko

družino ter za kapucinske študente. In to zmore le tisti, ki ima dobre noge, ki je utrjen in tudi drugače pripravljen za marsikatero osebno odpoved.

»Pater« Vencelj je bil rojen 4. 12. 1900 v Koprivni pri Železni Kapli. Njegov rojstni kraj spada danes pod Jugoslavijo. Zato pozna ljudi in kraje na obeh straneh meje. V bivši kraljevini SHS je odslužil vojake, tam je bil tudi nekaj časa kot bolničar in pozneje kot mežnar, dokler ni sedemindvajsetleten vstopil v ilirsko provinco kapucinskega reda. Po dobi preizkušnje, noviciata in navadnih redovnih obljub je napravil slovesne zaobljube in prestopil leta 1932 iz mariborske v avstrijsko provinco.

Brat Vencelj je veliko na poti in zato daleč naokrog poznan. Ne ustraši se nobenega truda, za vsak dar se zahvali z »Bog plačaj«, z besedo, ki mnogim danes še veliko pomeni, ker ima večnostno vrednost. Doma v samostanu je poznan kot tisti, ki zgodaj vstaja, rad moli in vsestransko skrbi za svoje sobrate. Ne duh časa in tudi njegovo življenje v svetu nista mogla omajati njegovega duhovnega in redovnega ideala.

Jubilanta odlikuje iznajdljivost med ljudmi in spravljivost, humor in pobožnost. Zaupajoč v dobroto ljudi neustrašeno hodi od hiše do hiše v samostanski obleki in z nahrbtnikom in kot prosjak trka na duri. Saj ga večina izmed nas pozna: original, najbrž eden izmed zadnjih samostanskih bratov-zbiralcev.

Bratu Venclju želimo za njegov jubilej zdravja, poguma in pa božjega blagoslova na priprošnjo sv. Frančiška.

Kropovega ateja ni več

Pred štirinajstimi dnevi je Jurij Nahbar, pd. Kropov oče v Vidri vesi padel na dvorišču. Zlomil si je še drugo nogo in so ga prepeljali v bolnico za nezgode v Celovec. Tam je dobil še pljučnico. Ni bilo več pomoči; v soboto, dne 14. novembra je tamkaj umrl, star 78 let.

Bridko je odjeknila ta vest v fari, saj je bil Kropov oče vsepovsod priljubljen in splošno spoštovan. Lani, 4. oktobra, sta z materjo praznovala zlato poroko, obdana od sinov, hčera in vnukov. Kdo bi si mislil, da bo dobro leto navrh že pogreb.

Rajni oče je bil dober gospodar in vzgleden družinski oče. Posnemanja vredna je bila njegova ljubezen do svoje žene, Kropove matere. Vedno smo ju videli hoditi skupaj k sv. maši v Pliberku in tudi skupno nazaj. Grede sta se včasih ustavila in pogovarjala.

Vzredila sta sedem otrok, kar med obema vojnama ni bilo lahko. Včasih je trdo šlo za kruh za številno družino, saj država ni dajala otroških podpor. Varčevala sta in namenila nadarjenega sina Stanka za duhovniški stan. Žal je moral iz srednje šole v nemško vojsko, kjer ga je doletela smrt na fronti. Po vojski je študiral drugi sin Nace in postal inženir za kmetijstvo. Sin Mirko gospodari na domu, hčerke so se pa vse dobro poročile v okolici, na žalost je najmlajša, Gitka, umrla kot žrtev materinstva.

Poleg številnih skrbi za družino in obilnega dela na kmetiji, je oče še vedno našel čas za javno delovanje. Bil je med prvimi člani izobraževalnega društva v Pliberku. Kot odbornik je navajal svoje sočlane k branju dobrih slovenskih knjig. Uvedel je v društveno delo vse svoje otroke. Vsi so bili bralci knjig, igralci in pevci. Tudi njihovi vnuki nadaljujejo to družinsko tradicijo pri Farni mladini v Pliberku.

Oče je bil več desetletij cerkveni ključar pri cerkvi Božjega groba na Humcu. Skrbel je za vzdrževanje tega znamenitega božjega hrama v spodnji Podjuni, pobiral ob shodih ofer in hodil tjakaj oblačit ob delavnikih mašnika, ker cerkev ni imela več sposobnega mežnarja. Skupaj z bratom Francom Nahbarjem sta se trudila za nove zvonove. Veličastno pojejo na »Salve Regina« uglašeni humški zvonovi, za katerih električni pogon se je zavzel in ga uresničil njegov sin Mirko.

Pred drugo svetovno vojno je bil oče izvoljen tudi v občinski odbor. Sodeloval je v krajevnem kmečkem svetu. Po vojni ga najdemo pri obeh slovenskih zadrugah. Do smrti je ostal član nadzornega odbora naše hranilnice in posojilnice.

Njegova zadnja pot je bila veličasten odraz spoštovanja do rajnega očeta in Kropove hiše. Dolg sprevod žalnih gostov, s šestimi duhovniki na čelu, se je pomikal iz Vidre vesi, mimo njegove cerkve Humca v Nončo ves k Devici Mariji. Mežiški g. župnik je bral žalno mašo. Združeni pevci pod vodstvom prof. Miheliča so peli ganljive žalostinke. Ob odprtem grobu so se poslovili od rajnega očeta, kot dobrega, naprednega kmeta in ljubeznivega človeka, mestni župnik Kulmež z zahvalo kar je storil dobrega cerkvam, podžupan Mirko Kumer za vse javno in narodno delo, ter inž. Lobner.

Rajnkega ateja hočemo ohraniti v hvaležnem spominu in si prizadevati, da bi našel dosti posnemalcev. Zaostalim, posebno pa dobri ženi vdovi, naše iskreno sožalje.

NONČA VES

Dva dni pred pogrebom Kropovega očeta, Jurija Nahbarja, smo položili na božjo njivo pd. Ožmanovega očeta — Puklna. Dočakal je redko starost 97 let. Svojčas je gospodaril na mali kmetiji, sedaj pa je že dolga leta užival užitek in pokojnino. Bil je izredno bistrega razuma — vešč pisanja in branja. V cesarski vojski je bil narednik. Imel je izredno dober vid in je rad bral. Še lani je prebral vse mohorjeve knjige. Kadar je prejel rento, se je poštarju podpisal brez očal z imenitnim podpisom. Ko se je ta temu čudil, se je nasmehnil, češ: »Sem pač nekdanji stari narednik«.

Znal je tudi lepo pripovedovati nekdanje zanimivosti, katere je njegov sosed Onegov Peter, že večkrat objavljal v Našem tedniku.

Pa še na en pogreb so šli naši rojaki, in sicer v Kranj. Tam se je na cesti smrtno ponesrečil Nace Trehtar, pd. Bohnarjev v Dobu. Po vojni je izročil svojo kmetijo bratu Šimanu, sam pa šel študirat v Sloveniijo. Izobrazil se je v zadružništvu, postal učitelj in se vpisal pozneje na univerzo, kjer je postal diplomiran filozof. Iskal je primerne zaposlitve tu in onstran meje in nazadnje dobil dobro službo v tovarni iskra v Kranju. Bil je tik pred ustanovitvijo družine, ko ga je smrt iztrgala iz življenja. Dobremu človeku, požrtvovalnemu prosvetarju naj bo slovenska zemljica lahka.

M. K.

Slike, ki smo jih priobčili v 46. in 47. številki Našega tednika, ob priliki proslave Narodnega sveta koroških Slovencev, dne 8. nov., je napravil fotograf Domanjko.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

Moramo le povedati, da je v gospodinjski šoli pri šolskih sestrah zopet vse oživelo zadnji mesec. Kar 47 dekličev, bodočih gospodinj se vrti in teka po prostorni hiši. Zdi se mi, da jih kar jesensko sonce še ogreva, ker jih je vsak dan še videti na vrtu in pred hišo okrog lepotičnega grmovja in vrtnic. Petja je sicer letos manj slišati, kot na primer lansko leto v tem času. Tudi v cerkvi ob nedeljah, ni tistih odločnih samostojnih glasov, kot smo jih bili vajeni lansko leto. Toda spevi med sveto mašo pa prav ubrano zadone. Tudi v domači kapelici, zlasti še pri skupni maši, ob spremljavi kitar, se pa že začuti prijetna ubranost. Bo, nekaj bo! To smo posebno spoznali preteklo nedeljo, na praznik Kristusa Kralja. Malo bolj potiho in menda boječe, so se slišali glasovi pri oznanilu, ki so nas povabili popoldne v »šolo« k sestram, češ da bo pri njih kratka akademija na čast Kristusu Kralju. Pa le menda iz radovednosti, kaj za ena dekleta so pa letos tu zbrane, nas je par pogledalo v vežo. No in res, prav v veži so si omislile svojo prireditev. Kot v pravem vrtu, polnem lepih vrtnic in raznega cvetja, smo se znašli. To naj bi bilo prizorišče. Na malem hodniku na prestolu pa je bil kip Kristusa Kralja ves v lučih in okrašen s cvetjem. Takoj smo vedeli za kaj gre.

Preprosto nam je povedala učenka program in tudi kratko vsebino igrice »Vrtnar — Kristus Kralj«. Ob spremljavi kitare so zapele in prav navdušeno deklamirale par pesmic, gospod Rovan, njihov veroučitelj je imel lep nagovor. Nato so še odigrale polurno igrico, ki nas je prav ganila in nas, kot je napovedovalka že omenila, utrdila v veri in v zaupanju v kraljestvo Kristusa Kralja sveta. Najbolj navdušeno pa so zapele za sklep: »Kristus, čuj prisego našo...«

Dekleta niso bile nagrajene z aplavzom in ne s čestitkami, toda zdi se mi, da jih je vsak navzoči iskreno pohvalil v svojem srcu za njih navdušenje za vse dobro.

Važno je to, da se že sliši, da nameravajo za praznik Brezmadežne pripraviti tudi nekaj in nas še več povabiti. Torej, 8. decembra, popoldne, vas dekleta v Št. Rupertu, zopet obiščemo. Le kaj lepega in vzpodbudnega pripravite. Na veselo svidenje!

POGRČE PRI ŠT. PRIMOŽU

V torek, dne 24. novembra 1970, se je v visoki starosti, v 89. letu, za vedno od nas poslovil daleč naokrog znani Rojakov oče, Franc Hobel. Dragega pokojnega bomo danes, 26. novembra, ob 2. uri popoldne položili na novem pokopališču v Št. Primožu k zadnjemu počitku.

V življenju težko preizkušenemu in svojemu narodu do smrti zvestemu Rojakovemu očetu naj bo lahka domača zemlja.

ŽIHPOLJE

Dan vednega češčenja, 12. in v nedeljo, 13. septembra, smo lepo obhajali. Prišlo je tudi veliko romarjev od drugih fara. Prišel je tudi letošnji novomašnik Hanzej Dersula. Na dan češčenja je imel večerno sv. mašo z lepo pridigo in nato delil novomašni blagoslov. Videli smo celo take v cerkvi, ki jih med letom malokdaj vidimo. V nedeljo je imel novomašnik glavno sv. mašo in nato zopet delil novomašniški blagoslov. Želimo mu mnogo sreče in božjega blagoslova v vinogradu Gospodovem.

Dne 13. oktobra smo ob velikem številu pogrebcev pokopali Jožefo Woat, pd. Kometerjevo mater v Št. Urhu, v starosti 84 let. Bila je sprevidena s svetimi zakramenti za umirajoče. Bila je tudi pri Živem rožnem vencu. Ko so pobirali za cerkvene sveče, je ona največ dala.

Naj ji Bog poplača vse dobrote na onem svetu. Zaostalim naše iskreno sožalje.

(Dalje na 5. strani)

VABILO

Koroška dijaška zveza vabi na igro

DNEVNIK ANE FRANK

ki bo v nedeljo, 29. novembra, ob pol dveh (13.30) v farni dvorani v Selah. Prisrčno vabljeni!

Administrator ugledne opatije — Slovenec

V začetku novembra je postal administrator znane, ugledne cistercijanske opatije Stams na Tirolskem njen dosedanji ekonom in vodja Matura-Schule, preč. g. dr. p. Bernard Slovša. Novi g. administrator je doma iz Horjula, maturiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani kot gojenec cistercijanskega Slomškovega zavoda, nekaj letnikov bogoslovja je napravil na bogoslovni fakulteti ljubljanske univezre, zaključil pa je bogoslovne študije z doktoratom iz bogoslovja v Salzburgu. V Stamsu je njegovo delovanje bilo zelo plodovito.

Državnemu sekretarju za zunanje zadeve v Beogradu

(Nadaljevanje s 1. strani)

vaša stališča in kakšni nameravani koraki za razreševanje problema slovenske manjšine v Italiji.

3. Hkrati vas prosimo za informacijo, če je bil v diplomatskih kontaktih zadnjega časa dosežen kakšen napredek glede položaja porabskih Slovencev.

Menimo, da je razreševanje odprtih manjšinskih vprašanj eden izmed bistvenih pogojev za dobre sosedske odnose.

V Ljubljani, 18. novembra 1970.

Za Mednarodni odbor
Peter Kuhar, l. r.

Vsem koroškim Slovencem!

Vedno znova in znova ugotavljamo, da reševanje položaja Slovencev na Koroškem še daleč ne gre po demokratični poti. »Razvoj« kaže enako nasilno, le čedalje bolj prefinjeno asimilacijo, diskriminacijo in zanikanje temeljnih pravic Slovencev kot naroda in posameznikov, ki se hočejo prištevati k Slovencem. Resolucija Zveze slovenskih organizacij na Koroškem z dne 26. oktobra 1970, poslana kanclerju Kreiskemu ter koroškemu deželnemu glavarju Simi ter pismo Narodnega sveta koroških Slovencev z dne 8. novembra 1970, poslano voditeljema obeh vodilnih avstrijskih političnih strank, ponovno kažeta, da boj koroških Slovencev v Avstriji v teh razmerah že zdavnaj ni več boj za narodno in državljansko enakopravnost, ampak se je moral zaradi okoliščin spremeniti v boj za golo ohranitev jezika in kulture.

V imenu ljubljanskih študentov izraža Mednarodni odbor skupnosti študentov na ljubljanskih visokošolskih zavodih popolno solidarnost in pripravljenost po svojih močeh podpreti ta boj Slovencev in vseh njihovih organizacij na Koroškem.

V Ljubljani, 16. novembra 1970

Za Mednarodni odbor:
Peter Kuhar, l. r.

Iz spominov rajne Micke Kristan na Blatu

O PREJŠNJIH VAŠČANIH

Kolikor se jaz spominjam, so bili prejšnji Blačani posebni možje, visokorasli in močne postave. Živeli so zelo preprosto, bili so pridni in delavni. Ukvarjali so se največ s poljedelstvom in živinorejo. Takrat niso še poznali gospodarskih strojev, morali so vsa dela opravljati z rokami in so vsi člani družine ostali na očetovem domu; bilo je vedno dovolj dela za vse. Le malokdo je šel v tujino za zaslužkom. Kjer je bilo več članov v družini, so bili z delom hitro gotovi in so šli pomagat sosedu. Držali so zelo na dobro sosedstvo. V jeseni so fantje in dekleta mlatili pri sosedih ajdo. Bilo je navadno osem mlatičev; bili so ponosni, če so se znali uvrstiti in držati takt, kar ni bilo lahko. Ajdo so mlatili samo v večerih in dostikrat se je glasila pesem cepcev pozno v noč. Bili so mnogo bolj navezani na dom in zemljo, kakor današnja mladina. Ostali so zvesti veri in navadam svojih prednikov in svojemu maternemu jeziku. Toda časi se spreminjajo. Stare navade izginjajo, vse drugačno je življenje ob času tehnike in atomov.

V nedeljah popoldne so se zbirali vaščani v sredini vasi pod staro hruško. Tam je bila dolga klop, kjer so sedeli in se pogovarjali, fantje pa so imeli napravljeno tam v bližini kegljišče. Gostilne ni bilo. Možje so gospodarili, fantje pa zbijali šale in kegljali. Tako je minila nedelja. Predno pa so se razšli, je zvon v Nonči vesi zapel svoj večerni ave in molitev Angelovega češčenja je začel gospodar in drugi za njim.

Po končani molitvi pravi kmet: »Preden se razidemo, bomo še vsi skupaj zapeli našo pesem,« to je pesem Blačanov. Takoj so se oglasili možje in vsi, tudi otroci niso zaostajali s svežimi glasovi. Pesem, ki je srca dvigala k Bogu, se je glasila v topel poletni večer.

Lahko noč, Bog nam svojo daj pomoč,
ker smo delo dokončali, da bi tudi sladko spali;
vsa vročina je zdaj proč, lahko noč.

Srečen je, kdor dopolni dela vsa.
Vsaki dan má svoje delo,
žalostno pa tud' veselo.
Kdor dolžnosti vse stori, sladko spi.

Spravimo se, roke si podajmo še.
Naj sovraštvo naše mine,
jeza vsaka iz srca zgine,
predno sonce zašlo bo — za goro.

Zelo ganljiv prizor je bil, ko so si med petjem zadnje kitice podajali roke v spravo. Marsikateri spor se je ob petju zadnje kitice poravnal. Fantje pa so še prepevali. Sledila je pesem za pesmijo. V sobotah zvečer pa so vasovali, dekleta pa so vezale pušelc, nageljček, fajgelček, rožmarin.

Na srce rožmarina čem
si d'jati vrh dišeči.
In kadar v druge kraje grem,
me vodi k dobri sreči.
Ajdje, juhe, juhuhu!

Če tud' prijat'lov loči me
dolina in planina,
moj rožmarin prisrčno še
me vedno opominja.
Ajdje, juhe, juhuhu!

Ti dve pesmi, imenovani »pesmi Blačanov« so prepevali naši vaščani povsod, peli so jih na božji poti, pa tudi v gostilni. Če se je slišala ta pesem iz gostilne, so takoj rekli mimoidoči: gremo notri, »Blačani pojo«. Tudi na romanjih v nemške kraje, npr. v Marijino Celje ali na Pustrico, so prepevali te pesmi tudi tam. Tamkajšnjim prebivalcem se je tako dopadla ta pesem, da so morali večkrat ponoviti, čeprav niso razumeli slovenskega besedila. Naši predniki so zelo ljubili svojo pesem. Prepevali so ob času veselja, pa tudi ob času žalosti. Njihova pesem se je oglasila pri delu na polju na travnikih in zvečer ob počitku. Zato je škoda, da ta naša pesem na vasi, ki je šla iz roda v rod, zdaj že izumira. Fantovskega petja po večerih ni slišati več, samo stari ljudje še obujajo spomine na tiste lepe domače čase.

LIKOVNA UMETNOST:

Omanova grafika v „Galeriji 61"

Kot je znano, razstavlja svoja slikarska dela v »Galeriji 61«, že od 9. novembra, naš rojak Valentin Oman. Je to pravzaprav prvič, da se nam Oman tokrat predstavlja v celoti kot grafik.

Vse te kompozicije, ki jih je 50 po številu: jedkanice, risanke in olja v mešani tehniki, so nastale letos v času od januarja do avgusta. Omanova grafika se izraža v različnih tehnikah, katere si je prisvojil pri slovenskem likovnem umetniku Riku Debenjaku v Ljubljani, tako da le-to obvlada sedaj z lahkoto. Ve, kako se mora streči npr. s kislino, s suho iglo, peresom ali kolažom.

Če hočemo pravilno presojati umetnostno dejavnost našega Valentina Omana, se moramo zavedati nekaterih pogojev, pod katerim se je njegova umetnost razvijala, kajti zasopla naglica današnjega sveta terja na vse strani odprtega dinamičnega umetnika. Terja nove, elastičnejše forme združevanja in soočenja. In terja v umetnosti neprestano tekmovanje, ne zavoljo praznega zadoščenja, da si prehitel sotekmovalca, temveč zaradi vztrajnega ustvarjalnega naprezanja na tekmovalni stezi, zato, ker pomeni meritev svoje ob tujem, samokontrolo in bister tempo napredka.

Oman se je že v svoji mladosti poglobil v sé in v svet ter brez vsakršnih koli predsodkov spoznal smisel in vsebino svojega lastnega življenja. To mu je tudi omogočilo, da si je v umetniškem dejanju in nehanju že zgodaj pridobil gotova spoznanja, ki so mu načrt za sedanjost in prihodnjost.

V središču svojega likovnega ustvarjanja je Omanu zmerom le človek, ki je duhovna resničnost, ki je sam nekaj nepojmljivega, potem ko se hoče dokopati do skritih zakonov večnih sil. Ta človek je pri Omanu viden v podobi znakov.

Oman ustvarja subtilne kompozicije, ki ponazarjajo vzburljive strukture človeških podob, medsebojnih dinamičnih in statičnih nasprotij, sintezo polarnih zon čutnih vezi in transcendentalne širine; metamorfoze človekovega zavestnega jaza.

Vklenjen v izraz svoje svobodne linearne abstrakcije ali v kompleksno strukturalno-barvno sodelovanje, jemlje slikar skalo človeških usod od plešoče vedrosti igre do znakov ogroženega obstoja. V svojih podobah zadene Oman na prvotna vprašanja našega časa. Odgovor v njegovih slikah ga postavlja na stran tistih, ki vsrkujejo z odprtimi očmi doživljanje tega časa in ga potem s svojo umetniško silo posredujejo miljeju.

Na kraju naj še omenim, da je bil Valentin Oman skupaj z Gustavom Januschom in Zorko Weiss povabljen v Slovenj Gradec, kjer bodo naši trije koroški rojaki razstavili svoja dela, nekje ob koncu novembra. Naj še povem, da je Oman dobil povabilo tudi iz Ljubljane, kjer bo s številnimi drugimi slovenskimi likovnimi umetniki januarja 1971 razstavljal svoje kompozicije v Mestni galeriji.

B. L.

OBVESTILO

Vodnice Živega rožnega venca in zainteresirane članice, vabimo na sestanek, ki bo v četrtek, dne 3. decembra 1970, v Mohorjevem domu.

Ob 9. uri bo sv. maša z nagovorom in priložnost za sv. spoved.

Nato skupen zajtrk in zborovanje v dvorani. **Vodstvo**

PRI NAS NA KOROŠKEM

(Nadaljevanje s 4. strani)

V nedeljo, 25. oktobra, smo Žihpoljčani in Golšovčani z našim g. župnikom poromali na Staro goro pri Čedadu; imeli smo lepo vreme. Domov grede smo obiskali še nekaj drugih cerkva. Peljal nas je Štefan Silenčnik, za kar smo mu iz srca hvaležni.

SVEČE V ROŽU

Gospodanji umirajo... Cela vrsta hiš po vasi jih je v teku nekaj let izgubila: Ucar, Kosem, Hallak, Gmajnar. Zdaj v jeseni, 14. oktobra, smo pokopali Vrbnika — Franca Mudna.

Vrbnikova hiša je bila najstarejša v Svečah. Vas se je prvotno menda imenovala Vrbice. Po turških vpadih se je ime spremenilo v Sveče. Tik pred cerkvijo stoji Vrbnikov dom. Cela vas se nahaja bolj v kotlini in na vzhodni strani so »blata« ali močvirja. Vrbnik je bil zelo razgledan mož in do zadnjega zaveden Slovenec. Bil je član prosvetnega društva Kočna od mladega. Igral je harmonij in sodeloval pri tamburaših. Bil je tudi organist, kadar je bil Jakob Begusch odsoten. Zadnja leta je opravljal službo mesoglednika. Že dalj časa je bolehal za srčno naduho. Šele 70 let star je v celovški bolnici umrl. Zdravniki mu niso mogli več pomagati. Posebno občuti izgubo moža žena, ki je že nekaj let delno hroma. Njej in hčerkam z družinami iskreno sožalje. Rajnega Vrbnika pa bodo sosedje in sovaščani ohranili v najlepšem spominu.

DJEKŠE

Nezgoda in smrt

Poleti, 13. avgusta, je Šimej Glabonjat padel tako nesrečno, da je zdaj za posledicami te nezgode umrl. Delali so silos pri pd. Romniku. Bil je posestnik, pd. Kurman in je imel številno družino. Bil je šele 37 let star. Doma je bil na Kneži pri pd. Likebu. Kurman ali Kurmon spada že v faro Št. Urh. Otroci pa hodijo na Djekše v šolo in tudi v cerkev je od Kurmona do Št. Urha najmanj eno uro hoda, poleg tega še slaba pot. Na Djekše pa je od Kurmona samo pol ure daleč in se more peljati z avtom.

Rajni Šimej se je potrudil, da je Kurmonovo posestvo prišlo v faro Djekše.

Venceslav Bele, ki zdaj piše povest v »Nedelji«, je v mladosti naredil ganljivo lepo pesem, ki zdaj velja tudi rajnemu Šimeju. Pesem se glasi:

Na grob me vleče
nazaj, nazaj, nazaj,
kjer ti ležiš!

Da bi ti videl še
lilije, nageljne,
kako cveto!

Da bi ti slišal še
slavce, škrjance,
kako pojo!

Naj še tako cveto,
naj še tako pojo,
grob tvoj je tih in nem!

Da, grob tvoj je tih in nem! Mlada vdova in nad pol ducata otrok žaluje za njim!

Šimej, počivaj v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Komaj so utihnili zvonovi, ki so zvonili rajnemu Šimeju Glabonjatu, so zopet zapeli. Zvonili so zdaj rajni stari Cukovnikovi materi. Ona je dopolnila 78 let. Mož ji je umrl že leta 1964. Tudi ona naj počiva v miru! Žalujočim naše toplo sožalje.

RINKOLE

(Bidrihov oče v Rinkolah se je za vedno poslovil...)

Žalostna vest je zajela, dne 25. novembra 1970, vse Rinkolane in se širila dalje po naši koroški deželi, da je odšel v večno domovino, v 82. letu starosti, **Ferdinand Pörč**, pd. Bidrihov oče. Pokojnega Bidrihovega očeta bomo v petek, dne 27. novembra 1970, ob ½9. uri dopoldne spremili na njegovi zadnji poti na farno pokopališče v Šmihelu.

Vsem sorodnikom izrekamo iskreno sožalje, blagemu in slovenskemu narodu vedno zvestemu Bidrihovemu atu želimo, naj se v Bogu spočije.

Polno iskrenega sočutja izrekamo Bidrihovi družini tudi vsi znanci iz Mohorjeve tiskarne.

AKTUALNOSTI PO SVETU

UGRABITELJ LETALA OBSOJEN

Kaže, da so se države začele zavedati, da bo treba napraviti konec preusmeritvam in ugrabitvam letal, ako hočejo zagotoviti reden promet z letali. Očitno je bilo tega mnenja tudi rimsko sodišče, ki je bivšega ameriškega pomorščaka (italijanskega rodu) Raffaela Minichiella, ki mu je 21 let, ter je 30. oktobra 1969 preusmeril veliko potniško letalo »Boeing 707« (last družbe TWA) iz San Francisca v Rim. Sodišče je obsodilo mladeniča na sedem let in pol ječe.

UMRL KRALJ PETER II.

V bolnišnici v Los Angelesu je umrl v 47. letu starosti nekdanji kralj Jugoslavije Peter II. Karadjordjević. Peter Karadjordjević je ob umoru svojega očeta Aleksandra v Marseillu imel samo enajst let, ko je že postal vladar. Vladati pa je pričel šele 27. marca 1941, ko je vojska pod vodstvom generala Simovića zrušila takratno vlado Cvetković-Maček. Peter II. je skupaj z vlado 15. aprila po kapitulaciji Jugoslavije pobegnil v inozemstvo. Med drugo svetovno vojno je največ časa živel v Londonu, kjer je sestavil begunsko vlado. Zaradi njegovega stališča do narodnoosvobodilne borbe Jugoslavije so mu prepovedali vrnitev v Jugoslavijo. Po osvoboditvi je ustavodajna skuščina 29. novembra 1945. leta v imenu vseh narodov proglasila republiko in odvzela kralju in dinastiji Karadjordjevićev vse takratne pravice. Bivši kralj je po vojni živel v raznih mestih. Letos februarja je prispel v Los Angeles, kjer je po kratki in težki bolezni umrl.

AMERIŠKO OROŽJE ZA JORDANIJO

Ameriško transportno letalo je prepeljalo včeraj orožje in strelivo za jordansko armado na letališče 60 km od Amana. Orožje so potem veliki tovornjaki odpeljali nekam v puščavo.

Dopisnik, ki je sporočil novico, pravi, da si že s prostim očesom lahko razbral napis na letalu, ki je dokazovalo, da sodi k letalskemu poveljstvu ZDA.

Letalo je tako veliko, da more prepeljati tanke in oklepna vozila.

Darujte za tiskovni sklad!

OD ZAČETNEGA ROCKA DO NAJNOVEJŠIH ANSAMBLOV:

Ansambel The Beatles

(Nadaljevanje in konec)

Nedvomno je ansambel The Beatles spremenil razvoj pop glasbe in dal velik prispevek razvoju rocka. Seveda oni niso bili edini, ki so začeli z novo glasbo, toda bili so prvi, ki so znali uresničiti pravilno sintezo elementarnega rocka a la Elvis Presley z drugimi glasbenimi elementi. Za sledjo, ki so jo pustili Beatlesi, pa je nastal cel val angleškega rocka, ki ima danes pomembno vlogo v glasbenem svetu Evrope. Drugo mesto imajo za Beatlesi Rolling Stones, pri katerih je bolj opaziti vez s črnskim rockom.

Izkušnja Beatlov pa je pokazala, da ima elementarni rock mnogo možnosti za razvoj, to ga tudi razlikuje od celotne prejšnje lahke glasbe in celo od jazza. **Rock ni le slog ali način komunikacije, pač pa psihološki pogoj. To je svoboden način ustvarjanja in uživanja glasbe, v katerega je mogoče vnesti vse vrste vsebine. Vanj je bilo mogoče vliti indijske motive, črnsko glasbo, baročne skladbe, ljudske pesmi in sto drugih elementov.**

Medtem ko so v Veliki Britaniji nastali Beatlesi, je v Ameriki zaživela obala Tihega oceana. Beatniki s te obale so zrasli ob jazzu in predvsem ob vrsti cool. **Toda medtem ko je angleški ansambel iskal le zabavo, so ameriški beatniki vključili v svoje pesmi vsakdanje probleme od orientalske filozofije do pacifizma. Medtem ko so torej Beatles iskali sofistikacije, so se ameriški beatniki opredelili za primitivizem ali hippierock, pri tem so zahtevali električna godala.**

Pri vsem tem se je spremenil tudi način doživljanja glasbe. Že jazz in pop glasba sta poznala navdušenje fansov. Sedaj pa je sprejemanje različno — to ne toliko pri nas, kjer pridemo do stika s pevci predvsem po komunikacijskih sredstvih in reklamizaciji, pač pa v krajih, kjer se rock poraja. Tu iščejo popevkarji in ansambli popoln stik z občinstvom — popolno identifikacijo. Pevci se torej morajo identificirati z občinstvom in se izničiti. V tem je revolucija. Nedvomno so za to potrebna posebna glasbila, taka, ki preglasijo vsakogar, tako da posameznik ne le da ne more govoriti s sosedom, pač pa ne more biti tudi sam s seboj. K vsemu temu spada tudi pravilna koreografija. Tedaj odpade varnost, ki jo daje sistem in tudi varnost, ki jo dajejo navade. Človek je sam s seboj in istočasno pomešan v množici. Novi popevkarji so le povzročitelji obreda.

GOSPOD KATEHET RAZLAGA STVARJENJE SVETA. ŠESTI DAN JE USTVARIL ŽIVALI. OTROCI UŽIVAJO PRI NAŠTEVANJU RAZLIČNIH ŽIVALI OD MUHE DO SLONA. KAR VSTANE MODRA DEKLICA IN PRIPOMNI: »AMPAK, GOSPOD KATEHET, ČUDNO, DA SE JE LJUBI BOG SAM SPOMNIL NA TOLIKO VRST ŽIVALI. NOBEN ČLOVEK BI SE NE.« D. K.

● **Kadar nastopa slavni francoski popevkar Gilbert Becaud,** poslušalci zaprejo oči in se ob njegovem petju zamislijo. Gilbertova interpretacija je tako doživeta, zanesena, da občinstvu ob koncu zastane dih, ki se šele po nekaj sekundah prelije v dolg, spontan aplavz.

Šport doma in po svetu

NOGOMET

V 13. kolu avstrijske nacionalne lige so bili doseženi tile rezultati: Prvič po dolgem času so Radentajnčani dobili dve točki, ko so doma premagali močno Admiro 3:1; Radenthein ima osem točk kot dunajski Wacker, ki je igral z VÖEST 1:1. Sportklub je porazil dunajsko Avstrijo 3:1, Bregenz pa nepričakovano Wattensa z 2:1. Innsbruški Wacker je slavil pravi praznik golov, saj je nasul Rapidu v njegovo mrežo kar pet zadetkov. Zmagali so še salzburška Avstrija nad Simmeringom 2:0, GAK nad Sturmom 2:1. Na čelo lestvice se je sedaj povzpela salzburška Avstrija, ki je pokazala v zadnjih tekmah neverjeten vzpon.

Rapid—Sovjetska zveza 3:5 (1:1)

Reprezentanca Sovjetske zveze je na Dunaju premagala moštvo Rapida s 5:3. Rapid se je dolgo časa krčevito upiral močnim Rusom, saj so dolgo držali rezultat 3:3, končno so se le morali udati s porazom 3:5.

Jugoslovanski nogomet

Olimpija iz Ljubljane je v 14. kolu jugoslovanskega prvenstva premagala državnega prvaka Crveno zvezdo 4:2 (3:2), Maribor pa je doma odščipnil močnemu Železničarju iz Sarajeva eno točko, igra se je končala neodločeno 0:0.

Jugoslavija—Zahodna Nemčija 2:0 (0:0)

Pretekli teden je bila v Zagrebu povratna prijateljska tekma med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo. Pred 30.000 gledalci so jugoslovanski nogometaši povsem zasluženo zmagali. Jugoslovanski igralci so v drugem polčasu pokazali veliko boljšo igro in izkoristili dve ugodni priliki. (Prva tekma se je končala v Hamburgu 1:0 v korist Nemčije.)

HOKEJ

V tekmovanju za alpski pokal sta se v nedeljo pomerila KAC in Cortina. Tekma se je končala remi 3:3 (1:1, 2:0, 0:2).

IEV (Innsbruck)—Olimpija (Ljubljana) 1:2 (0:1, 0:0, 1:1)

Slovenski hokeisti Olimpije so v tekmovanju za alpski pokal v hokeju na ledu že drugič zmagali v gosteh. Tokrat so premagali innsbruški IEV z 1:2.

BOKS

Charles premagal Orsolicsa

Zdi se, da je prišla sezona velikih boksarskih srečanj. Dvoboji za svetovne in celinske naslove se vrstijo drug za drugim. V petek sta se srečala na Dunaju boksarja welter kategorije evropski prvak, Avstrijec Hans Orsolics in Anglež Ralph Charles, prvak Commonwealtha.

11.000 gledalcev pa je odhajalo razočarano domov z dunajske Mestne hale, kajti njihov ljubljenec Orsolics je izgubil dvoboj s Charlesom; le-ta ga je v 12. rundi podrl na tla s knockoutom.

Zdi pa se, da se Orsolics nikakor ne more sprijazniti s porazom, ki ga je utrpel proti Angležu Charlesu in v katerem je zgubil naslov evropskega prvaka welter kategorije. Avstrijec je namreč vložil pritožbo proti odločitvi sodnika, ki je določil Charlesovo zmago s k. o. v 12. krogu, češ da ga je Anglež udaril prenizko. Njegovo verzijo je potrdil tudi njegov manager.

KRIŽANKA

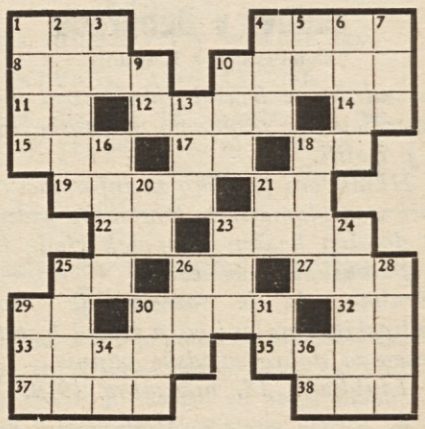

VODORAVNO: 1. poteza pri šahu; 4. zapor; 8. ime papirja za prekopiranje; 10. ladja, tudi ime ptiča; 11. nikalnica; 12. hod, pohod, koračnica; 14. enaindvajseta in tretja črka; 15. Marijina mati; 17. dve rimski številki; 18. medmet; 19. rodilnik od argó; 21. osebni zaimek; 22. Gregor Mak; 23. svetopisemska oseba; 25. predlog; 26. Anton Trstenjak; 27. vrsta ribe; 29. nemški os. zaimek; 30. ploskovna mera; 32. ime grške črke; 33. izbrani vojaki, telesna straža; 35. gora na Koroškem, po kateri se imenuje tudi vas; 37. govedo; 38. veznik, ki uvaja pogojne odvisnike.

NAVPIČNO: 1. medena rosa na listju; 2. hrvaška revija; 3. kazalni zaimek; 4. svojilni zaimek, za drugo osebo množine; 5. OL; 6. reka v Jugoslaviji; 7. ameriška radijska družba, okrajšava; 9. kilometer; 10. nasprotno od lep; 13. pozdrav; 16. ladja v bajki o argonavtih; 18. otok v Egejskem morju; 20. glej 22 vodoravno; 21. mister, gospod; 23. oče; 24. rimska provinca; 25. prislov, ki izraža med drugim pravičnost; 26. papiga; 28. italijanski politik (Aldo); 29. latinski os. zaimek; 30. vzvišena lirska pesem; 31. ital. spolnik; 34. ruski cesar, okrajšava; 36. dve sosedni črki, brano narobe.

Ivanhoe

38

»Umirajočemu, lopova!« se je zadrl baron; »moja beseda vama bodi zalog, da bomo kmalu vsi umirali, če se ne upremo krepkeje. Vajinemu malopridnemu tovarišu oskrbim drugo postrežbo. — Hej, Urfrida — grdoba stara! Slišiš, saška čarovnica? — Strezi polegaču, ko je že tako, da mu mora nekdo streči, ta dva lopova pa naj primeta za orožje. — Evo, tovariša, tu sta dva samostrela s puščicami in nategali; spravita se mi na stražni stolp in glejta, da ne pade noben strel drugam nego v saške možgane.«

Vojaka sta ljubila drzna podjetja in mrzila brezdelje kakor večina ljudi njune vrste; veselo sta odhitela v nevarnost, skrb za Ivanhoeja pa je prevzela Urfrida ali Ulrika. Toda starki je od spomina prebitih krivic in upanja bližnje osvete kar gorelo v glavi in rada se je dala pregovoriti, da je prepustila postrežbo svojega ranjenca Rebeki.

DEVETINDVAJSETO POGLAVJE

Trenutek nevarnosti je često trenutek odkritosrčne dobrote in ljubezni. Obča notranja razburjenost nas vrže iz vsakdanje opreznosti, da izdajamo globino čustev, katere bi v mirnejši uri vsaj previdno skrivali, če jih že ne bi mogli povsem ukrotiti. Ko je stala Rebeka spet ob Ivanhoejevem ležišču, se je začudila silni radosti, ki je prešinjala njeno srce še zdaj, dasi ju je z vseh strani obdajala nevarnost, ako ne celo obup. Potipala mu je žilo in vprašala, kako se počuti; mehkoba njenega dotika in mili zvok besed sta izražala mnogo nežnejše zanimanje, nego ga je sama želela pokazati. Glas ji je drhtel in njena roka je trepetala; šele hladno Ivanhoejevo vprašanje: »Ti si, blago dekle?« jo je predramilo in spomnilo da čustva, ki jo navdajajo, niso in ne morejo biti vzajemna. Komaj slišen vzdih se je izvil iz njenih prsi; nato je jela z mirno prijaznostjo izpraševati viteza o zdravju. Ivanhoe ji je naglo povedal, da se počuti glede zdravja tako dobro in morda še bolje, nego se je mogel nadejati. »Hvala za to gre tvoji spretni pomoči, draga Rebeka,« je dodal.

»Draga Rebeka mi pravi,« je pomislila devojka, »a njegov hladni, ravnodušni glas se nič kaj ne prilega taki besedi. Njegov bojni konj in lovski pes sta mu dražja od zaničevane Židinje!«

»Skrb, ljubo dekle,« je povzel Ivanhoe, »mi tare dušo huje nego muke telo. Iz razgovora moža, ki sta me doslej stražila, sem zvedel, da sem jetnik; če sem prav spoznal osorni, silni glas, ki ju je prejle poslal odtod na nekakšno vojaško dolžnost, sem na Front de Boeufovem gradu. Kakšen bo konec, če je to resnica, in kako naj pomorem Roweni in svojemu očetu?«

»Žida in Židinje niti ne omeni,« je rekla Rebeka sama pri sebi; »a kaj mu more biti do naju? Res po pravici me kaznuje nebo, ki sem tako mislila nanj!« Po tej kratki samoobtožbi je brž povedala Ivanhoeju, kar mu je mogla: da poveljujeta gradu templjar Bois-Guilbert in baron Front de Bouef in da ga zunaj oblegajo; kdo so oblegalci, ji ni bilo znano. Dodala je, da je v gradu krščanski svečenik, od katerega bi se zvedelo nemara kaj več.

»Krščanski svečenik!« je veselo vzkliknil vitez; »privedi ga k meni, Rebeka, če moreš — reci mu, da si bolnik želi njegovega duhovnega sveta — reci kar hočeš, samo privedi ga! Nekaj moram storiti ali vsaj poizkusiti; a kako naj se odločim, dokler ne vem, kako je zunaj?«

Da bi ustregla Ivanhoejevim željam, je Rebeka poizkusila spraviti Cedrica v izbo ranjenega viteza; videli smo, kako jo je pri tem zmotila Urfrida, ki je prav tako prežala na domnevnega meniha. Rebeka se je vrnila poročat Ivanhoeju o neuspehu podjetja.

Nista se utegnila dolgo žalostiti nad izjavljeno možnostjo, da bi dobila novic, niti ne ugibati o novih sredstvih, zakaj hrup, ki so ga doslej povzročale v gradu priprave za obrambo, je zdaj narasel v deseteren trušč in vik. Težki, a nagli koraki oborožencev so žvenketali po zgradbah in obzidjih ter odmevali po tesnih, vijugastih hodnikih in stopnicah, ki so vodile na razne utrdbe in branike. Čuli so se glasovi vitezov, ki so hrabrili svoje moštvo in odrejali obrambne ukrepe, a njih povelja so često tonila v rožljanju oklepov in v glasnem kričanju njih, katerim so jih dajali. Naj so bili ti zvoki še tako strašni ali celo strašnejši od gozdnih dogodkov, ki so jih napovedovali, vendar je bilo v njih nekaj veličastnega, kar se je dojmilo visokomiselne Rebekine duše celo v tej strahotni uri. Njeno oko je plamenelo, dasi ji je uhajala kri iz lic, in čudna sta se družila v njenem glasu strah in zona vzvišenega občutja, ko je — na pol šepetaje sama s seboj, na pol govoreč tovarišu — ponavljala svetopisemske besede: »Tul rožlja — in kopja iskreča se ost in ščit — in klic poveljnikov in bojno vpitje!«

Toda Ivanhoe je bil kakor bojni konj, o katerem govori ta krasni odlomek; kar žarel je od nestrpnosti v svojem brezdelju in svoji goreči želji, da bi mogel planiti v metež, ki ga je naznanilo to hrumenje. »Da bi se mogel zavleči vsaj k onemu oknu,« je dejal, »in bi videl, kako se bo obračal junaški boj! Da bi imel vsaj lok in bi mogel sprožiti puščico, ali bojno sekiro, da bi vsaj enkrat samkrat udaril z njo za naše osvobojenje! — A zaman je — vse zaman — brez moči sem in brez orožja!«

»Ne žaluj, plemeniti vitez,« je odvrnila Rebeka; »glasovi so mahoma utihnili: kdo ve, nemara niti ne bodo začeli boja.«

»Ti tega ne razumeš,« je nestrpno vzkliknil Wilfred; »mrtvaška tišina je samo znamenje, da so vojaki razpostavljeni po obzidju, vsak na svojem mestu, in pričakujejo napada. Kar sva čula doslej, je bilo zgolj oddaljeno bobnenje nevihte, a zdaj bo izbruhnila z vsem svojim besnim gnevom. — Oh, da bi mogel vsaj do okna!«

»Tak poizkus bi bil samo v tvojo škodo, plemeniti vitez,« je rekla strežnica; ko pa je videla njegovo silno vznemirjenost in skrb, je brž dodala: »Mar stopim sama k rešetki in ti bom opisovala dogodke, kakor vem in znam.«

»Nikar!« je vzkliknil Ivanhoe, »tega ne smeš! Vsako okence in vsaka odprtina bo kmalu tarča lokostrelcem; po naključju lahko prileti puščica —«

»Dobrodošla mi bo!« je zamrmrala Rebeka, vzpenjaje se s trdimi koraki po dveh ali treh stopnicah, ki so vodile k oknu.

»Rebeka, draga Rebeka!« je vzkliknil Ivanhoe, »to ni zabava za dekleta! Ne nastavljaj se ranam in smrti; zavest, da sem ti dal povod, bi me pekla vse žive dni! Zasloni se vsaj z onimle starim ščitom in kaži se pri rešetki kar najmanj moreš.«

Rebeka je z gibko naglico storila po Ivanhoejevem nasvetu; zaslonjena s ščitom, ki ga je pristavila k spodnjemu delu okna, je mogla dokaj varno opazovati vsaj nekaj stvari, ki so se vršile pod gradom, in poročati Ivanhoeju, kako se oblegovalci pripravljajo za naskok. Točka, s katere jih je motrila, je dobro ustrezala njenemu namenu, zakaj okno je bilo ravno na vogalu glavne zgradbe, tako da Rebeka ni samo videla, kaj se godi onkraj grajskih zidov, ampak je mogla pregledati tudi vnanjo utrdbo, kateri je bil po vsem videzu namenjen prvi napad. Ta vnanja utrdba ni bila niti posebno močna niti ne zelo visoka; čuvala je zadnja vrata, skozi katera je Front de Boeuf nedavno izpustil Cedrica iz gradu. Grajski jarek je ločil to mostišče od ostale trdnjave, tako da ga je bilo v primeru njegovega zavzetja po neprijatelju kaj lahko odrezati od glavne zgradbe s

Cene K.:

Burja pod Krvavcem

Obrnil sem se in kar čudno se mi je zdelo, da nisem ničesar zagledal. Tik za menoj je namreč nekaj zaplahutalo. Kot da je vrana planila iz gnezda. Ali kot da je sosedov Janez plašil konje. Sosedov Janez je večkrat spustil konje iz hleva. Če mu niso hoteli steči, jih je plašil s predpasnikom. Prijel ga je za robove in ga tresel, da je plahutal, kot zaplahutajo splašeni ptiči, preden zlete.

Potem sem dolbel luknjo naprej. Dvigal sem sekiro, ne da bi kaj mislil, in tolkel po slabo nabrušenem dletu.

»Malta, malta!« so zavpili zidarji. Takoj je zacvilila samokolnica in brezskrbno se je zasmejal stari Jakob, ko je zapeljal malto na dolgi most, ki je držal k zidarjem na zid.

Jaz pa sem sedel na težki gredi in dleto mi je na trdi grči odskakovalo in luknja se mi je grdo klala v stran.

»Pravijo, da je France rekel, da bi vse domače postrelil, če ne bi imel otrok.«

»Ja, če bi domači bili zajci, že —«

Potem smo vsi molčali, vsak na svoji gredi. Sekire so težko padale na dleta, luknje so se globile. Skozi razpokane late bližnjega kozolca je zažvižgala burja in spet je tik za menoj nekaj zaplahutalo. Spet sem se pogledal, kaj je; pa ni bilo nič. Visoko nad menoj je veter podil oblake proti Krvavcu in dve vrani, ki bi radi leteli v Rašico, sta se nerodno zaletavali v prazen zrak.

Zidarji so spet klicali Jakoba. In Jakob je spet smejé se zapeljal novo malto na zid.

»Lepo pa niso naredili z njim!«

»Seveda ne!«

»Pa kar je, je!«

»Kolikokrat sem mu jaz rekel takrat: ‚Doma se drži! Oče bo omagal, ko ne bo nihče na to mislil!' Pa se ni. Potem so pa sami naredili.«

Burja se je spet zaletela v kozolec. S kraja strehe je odtrgala šop slame in ga raztrgala v zraku in raznesla daleč po njivah. Oblaki so se zdaj divje podili nekam proti Triglavu. Včasih so se za trenutek pretrgali, da se je pokazalo jasno nebo, včasih je posijalo sonce skozi ozko špranjo, da je bleda luč splavala čez polje. Vrane so nekje iztaknile skobca in ga v glušečem kriku z burjo podile proti gozdu.

»Same ženske so bile okrog njega. In zelo opešal je nazadnje. Zato ni čudno, da so ga pregovorile.« (Jože je mislil na starega Gosarja, ki je imel štiri hčere, ki so Franceta spravile od doma.)

»Malo pred smrtjo mi je rekel, da samo dve stvari ni prav naredil. Potem je postal zelo žalosten. Česa ni prav naredil, mi pa ni povedal.« (Tudi oče je mislil na starega Gosarja, ki je teden pred smrtjo zapisal hišo hčeri in ne sinu.)

»V enem tednu sta oba umrla, ali ne?«

»Takoj drug za drugim.« (Gosarjeva mati je umrla v ponedeljek, oče v nedeljo. Na pogreb je prišel tudi France.)

Oče je že izkopal luknje. Tudi Jože jih je že. Prišla sta k meni. Mudil sem se z zadnjo grčo.

Spet se je z vso močjo uprla burja v nas, spet je zaplahutalo tik za menoj. A tolkel sem po grči naprej in, kadar sem vzdignil sekiro, sem zaslišal plahutanje za seboj.

Tedaj sem se spomnil: Burja se reže ob moji sekiri.

Tako je bilo, ko smo gradili novo hišo Gosarjevemu Francetu, ki so ga ženske ogoljufale za dom, in ko so zidarji klicali staremu Jakobu, ki se je vedno smejal, naj brž pripelje nove malte in ko so bežali po visokem nebu oblaki pred burjo bogve kam . . .

JOŽE DULAR:

PRISOLJENA KLOFUTA

Ali ste že kdaj slišali o prisoljeni klofuti?

Jaz sem že včásih razmišljal o presoljenih žgancih, o soljenem mesu in nasoljenih slanikih; o prisoljeni klofuti pa še nikoli. Toda zadnjič mi jo je nekdo obljubil. In to čisto resno.

Bilo je namreč tako. Pred več leti so neko soboto v ljubljanskem radiu igrali dolenjsko trgatev. »Sredi dolenjskih goric« je bilo tisti stvari ime. In napisal sem jo jaz. Saj mi ne zamerite, če tako odkrito povem. Dejali so mi: »Vi poznate Dolenjce kot slab denar. Napišite kaj o njih za naš radio.« In sem napisal. Izbral sem si temo in lep naslov. Za vsebino pa nisem hotel prevzeti odgovornosti. Čisto umljivo. Če jim je tista poldrugo uro trajajoča trgatev ugajala, v resnici ne vem. Nihče ni o tem govoril. Samo Danilo Bučar, znani avtor slovenskih veselih iger z godbo in petjem, se je nekoč v družbi jezil, da sem brez dovoljenja poskušal na neko njegovo melodijo nategniti svojo pesem. Toda gospod Bučar je soliden človek in ni nikoli govoril o prisoljeni klofuti.

Ta stvar je pravzaprav poglavje zase.. V oni trgatvi nastopa namreč tudi posestnik in lastnik vinograda, kmet Matic. Sam Bog ve, koliko Maticev tlači dolenjsko zemljo? Povsod jih je dosti in še po časnikih straši »stric Matic s košem novic«. In tako ni prav nič čudnega, če pride človeku na misel to ime pa ga malo pretiplje in vidi, da bo prav primerno za dolenjskega trgača. In ta Matic je govoril v ljubljanskem radiu. Do tukaj je čisto v redu.

Toda trgatev je minila, prišla je zima in za njo pomlad in poletje. Pa sem sedel ob Krki, ko je prignal po govejeku kravo neki Matic, ki ni bil niti posestnik niti vinogradnik. Z bičem je švrknil kravo čez rebra, potlej pa se postavil predme, oblastno kot sodnik pred sojenca.

»E, prav, da si prišel! Midva imava še neporavnane račune!«

»Od kdaj?«

»Od lanske trgatve.«

Napenjal sem možgane, pa se nisem mogel spomniti, da bi kdaj skupaj trgala grozdje.

»Ne vem, kaj misliš?«

»Ne veš?« je pomilovalno vprašal. »Kaj pa tisto, ko si se lani o meni nalagal v radiu? Aaa?« je vzkipel.

»Si poslušal?«

»Ne, ampak pravili so mi! Same neumnosti si napisal o meni. In celo tisto, kar ni res!«

»Tepec!«

»Kdo? Jaz?!« Bičevnik je spustil na tla, zato pa je stisnil pest in stopil korak naprej.

Ne gre, da bi vam popisoval najin nadaljnji razgovor. Tudi ne vem, če sem ga prepričal, da oni Matic, ki je govoril v radiu, ni bil on. Toda kljub temu mi je obljubil, da mi bo prisolil klofuto, da bom enkrat za zmerom pomnil, kdaj so v ljubljanskem radiu trgali dolenjsko grozdje.

Vidite, to je tista zgodba. Od takrat dostikrat mislim na obljubljeno prisoljeno klofuto. In tudi na Matica. Bog ve, če mi ni še kdo drugi kaj obljubil? Saj vendar toliko Maticev tlači našo dolenjsko zemljo.

DARINA KONC:

Povedal bi vam rad

Povedal bi vam rad,
kako je pri nas lepo,
pri nas, v domači hiši
pod Zaloško goró.

Za hišo vrt, za vrtom njiva,
kozolec star sred travnika.
Tam za vasjo, ob starem mlinu
šumi srebrna Bistrica.

Vse hiše v naši vasi
so kakor dobre stare mame;
domače, gostoljubne
so do današnjih dni ostale.

V tej naši ljubi vasi
sem jaz povsod doma;
ne menjal bi z najlepšo
palačo jo svetá.

Pri nas, v domači hiši
kot nagelj rdeč cvetè
vesela zadovoljnost,
ki poje jo srce.

Kako lepo zares je biti
mlad med domačimi ljudmi
v vasici tihi pod goró,
pod mojo goro Zaloško!

Slaba vest

»Ti, Jože, pojdiva nazaj, natakanju sva pozabila plačati račun.«

»Nazaj ne grem, a rečem ti, škoda, da sva tako malo popila.«

Nevarna podobnost

»Včeraj sem srečal nekega človeka, ki ti je bil za las podoben.«

»Za božjo voljo, pa mu vendar nisi vrnil tistih 50 lir, ki sem ti jih prejšnji teden posodil.«

---

tem, da si odtegnil zasilni mostič. V vnanji utrdbi so bila nasproti zadnjih vrat gradu izpadna vrata, vse to pa je bilo ograjeno z močnim okoljem. Po številu mož, ki so bili določeni v obrambo te postojanke, je Rebeka videla, da so obleganci zanjo v skrbeh; in tudi zbiranje napadalcev nasproti tej točki je kazalo, da se jim zdi ranljiva in so si jo izbrali za naskok.

Naglo je povedala Ivanhoeju ta opazovanja in dodala: »Obronke gozda so zasedli strelci, čeprav jih je le majhno število zapustilo njegovo temno senco.«

»Pod čigavim praporom?« je vprašal Ivanhoe.

»Bojnega znamenja ne vidim nikjer,« je odvrnila Rebeka.

»Čudna novost,« je zamrmral vitez; »pripravljati se, da naskočiš takle grad, pa brez razvite zastave! — Ali vidiš, kdo so tisti, ki jih vodijo?«

»Vitez v črnem oklepu je najbolj na očeh,« je dejala Židinja; »on edini je v železju od glave do nog in videti je, da poveljuje vsem, kar jih je okoli njega.«

»Kakšen grb ima na ščitu?« je vprašal Ivanhoe.

»Na črnem ščitu sta višnjevo naslikana nekakšen železni drog in ključavnica-žabica, s kakršno zaklepajo jetniške okove.«

»Železo in žabica, azur na črnem,« je ponovil Ivanhoe; »nikogar ne vem, ki bi imel ta grb — vem le to, da bi se zdaj spodobil meni. Ali ne vidiš gesla?«

»Predaleč je, še grb komaj razločim,« je odgovorila Rebeka; »kadar se sonce jasno upira v ščit, je videti takšen, kakor sem vam rekla.«

»Ali ni videti nikakih drugih vodij?« je vzkliknil vznemirjeni vpraševalec.

»Kar vidim s tega okna, ni vmes nikogar, ki bi se odlikoval po višjem činu,« je dejala Rebeka; »a saj ni dvoma, da hočejo napasti tudi drugo stran gradu. Zdi se, da so prav zdajle jeli nastopati . . . Bog Ziona, zaščiti nas! — Joj strašnega pogleda! Sprednje vrste neso visoke ščite in zaslone iz desk, ostali pa gredo za njimi in gredoč napenjajo loke. — Dvigajo jih! — Bog Mojzesov, odpusti bitjem, ki si jih ustvaril!«

Tedajci je prekinil njen opis zveneči glas lovskega roga, ki je dal znamenje za naskok; z branikov mu je odgovoril zatrob normanskih trobent in globoko, votlo bobnenje kotlov se je izzivalno pridružilo njihovim zvokom, kakor bi vračalo sovražniku bojno napoved. Kričanje obeh strank je še množilo strašni hrup. Napadalci so vpili: »Sveti Jurij za veselo Anglijo!« — Normani pa so jim odgovarjali s kriki: »En avant de Bracy! — Beau-séant! — Front de Boeuf à la rescousse!« — kakršen je pač bil poveljnikov bojni klic. (En avant! — naprej! A la rescousse — na pomoč!)

Toda samo vpitje ni moglo odločiti boja in obupni napor oblegovalcev se je razbijal ob enako krepkem odporu obleganih. Strelci, ki sta jih lov in življenje v šumah naučila mojstrsko rabiti lok, so zadevali tako točno, da ga ni bilo kraja, kjer bi bili mogli branilci pokazati le najmanjši košček telesa in ga ne bi bila pogodila vsaj ena njihovih vatelskih puščic. Letele so ostro in gosto kakor toča, in dasi je bila vsaka posebej namerjena, jih je vendar frčalo po dvajset na mah v sleherno zarezo ali odprtino obzidja in v sleherno okno, kjer je stal ali utegnil stati kak branitelj. Ta ploha strelic je ubila dva ali tri oblegance, več drugih pa ranila. Toda vojaki Front de Boeufa in njegovi zavezniki so zaupali dobrim oklepom in varnemu položaju; branili so se s trdovratnostjo, ki je bila enaka gnevu napada, ter odgovarjali gostemu in trajnemu dežju puščic s svojimi velikimi samostreli, loki, pračam in drugimi lučali; in ker so bili napadalci seveda le slabo zaklonjeni, so jim zadajali dokaj več izgub, nego so jih sami utrpeli. Razen brnenja strelic in lučajev si slišal samo vpitje, ki sta ga zagnali stranki, kadar je katera zadela in utrpela znatnejšo izgubo.

»In jaz moram ležati tu kakor len menih,« je vzkliknil Ivanhoe, »ko dvigajo drugi roke na boj in odločajo o moji svobodi ali smrti! — Daj, dobro dekle, poglej še enkrat skozi okno, a varuj se, da te ne opazijo.«

Rebeka, ki je medtem v duhu molila, da si okrepi srce, se je z mirnim pogumom vrnila na svoje mesto pri oknu; poslušala je vitezov svet in se zaslonila tako, da je od spodaj ni bilo moč videti.

»Kaj vidiš, Rebeka?« je spet vprašal ranjeni vitez.

»Samo oblak puščic; tako na gosto leté, da mi slepijo oči in zakrivajo strelce, ki jih pošiljajo.«

»To ne more dolgo trajati,« je rekel Ivanhoe; »ako ne pritisnejo naravnost in ne zavzamejo gradu z neposredno silo orožja, bodo s streljanjem kaj malo opravili zoper kamnite zidove in branike. Ozri se po vitezu z žabico, zala Rebeka, in poglej, kako se vede: kakšen je poveljnik, taki bodo njegovi ljudje.«

»Ne vidim ga,« je dejala Rebeka.

»Klavrni strahopetec!« je viknil Ivanhoe; »ali se mar umika od krmila, ko najbolj hrumi vihar?«

»Ne umika se, ne umika se!« je rekla Rebeka. »Zdaj ga vidim, kako vodi četo svojih ljudi tik pod vnanjo ograjo mostišča. — Že podirajo kole in rušijo zagrade s sekirami! — Visoka črna perjanica mu fofota nad množico kakor vran nad krvavim bojiščem. — V ogradi je nastala vrzel — vdrli so vanjo — ne, vrgli so jih nazaj! — Front de Boeuf vodi branilce; dobro vidim njegovo orjaško postavo, kako se dviga iz meteža. Spet so navalili na vrzel; mož proti možu se bijejo zanjo. O Bog Jakobov! To je kakor spopad dveh divjih valov — boj dveh oceanov, ki ju razburjata dva nasprotna viharja!«

Odvrnila je glavo od rešetke, kakor da ne more dalj prenašati tako strašnega pogleda.

»Poglej še, Rebeka, poglej,« je rekel Ivanhoe, ki se je nápak razlagal ta umik; »streljanje je moralo zdaj nekoliko ponehati, ker se bijejo mož proti možu. — Le poglej, nevarnost ni več tako velika.«

Rebeka je spet pogledala in vzkliknila skoro še tisti mah: »Sveti preroki! Front de Boeuf in črni vitez se borita v vrzeli drug proti drugemu sredi rjovenja svojih vojakov, ki opazujejo boj . . . O Bog, udari še ti za nas jetnike in zatirance!« Tedajci pa je glasno zavpila in vzkliknila: »Pal je! — Pal je!«

»Kdo je pal?« je vzkliknil Ivanhoe; »tako ti naše Gospe, povej, kdo je pal?«

»Črni vitez,« je odvrnila Rebeka s šibkim glasom; takoj nato pa je vrisnila z veselo živahnostjo: »Ne, ne! — Ime Gospoda vojnih trum bodi češčeno! — Spet je na nogah in se bori, kakor da mu je v roki sila dvajsetorice krepkih mož . . . Njegov meč je zlomljen — a že je iztrgal nekemu svobodnjaku sekiro — že pritiska na Front de Boeufa in mu zadaja udar na udar. — Orjak se ključi in maje kakor hrast pod drvarjevo sekiro . . . in pada — pada!«

»Front de Boeuf!« je vzkliknil Ivanhoe.

»Front de Boeuf!« je odgovorila Židinja; »njegovi ljudje mu hite na pomoč, ošabni templjar jih vodi — njih združena moč je ustavila črnega borca — evo, potegnili so Front de Boeufa za obzidje.«

»Napadalci so zavzeli ograjo, jeli?« je vprašal Ivanhoe.

»Da, vzeli so jo!« je vzkliknila Rebeka, »in zdaj trdo pritiskajo oblegane na vnanjem nasipu; nekateri postavljajo lestvice, drugi rojé nalik čebelam in stopajo tovarišem na ramena, da bi se vzpeli na vrh. — Kamenje, bruna in hlode jim mečejo na glave, a sveži borci zavzemajo mesta ranjencev pri naskoku, kakor hitro odneso katerega v ozadje. — O velik Bog, mar si zato dal človeku svojo podobo, da jo brat bratu tako okrutno mrcvari?«

»Ne beli si s tem glave,« je rekel Ivanhoe; »zdaj ni časa za take misli! — Kdo se umika in kdo prodira?«

(Dalje prihodnjič)

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 29. 11.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 30. 11.: 13.45 Informacije — Poper in sol. — TOREK, 1. 12.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Koroška povest (V. Polanšek: Obirjan — 5.). — SREDA, 2. 12.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom. — ČETRTEK, 3. 12.: 13.45 Informacije — Portret občine — 7.: Sittersdorf — Žitara ves. Pripravlja ekonomski svetnik Mirko Kumer — Za krmilom. — PETEK, 4. 12.: 13.45 Informacije — Mladinski forum. — SOBOTA, 5. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — Rubrika za jugoslovanske delavce v Avstriji.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 28. novembra: 14.40 Koncert ORF — 15.25 Za otroke od 6. leta dalje: »Hop in Hup« — 15.35 Za otroke od 11. leta dalje: Daktari — 16.25 Za družino: Bela stajica — 18.00 Magazin — 18.20 »Družina Petz«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 V soboto zvečer s Heinzom Conradsom — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Leharjeva opereta »Judita« — 21.55 šport — 22.25 Čas v sliki — 22.40 »Jastrebi asfalta«, kriminalni film.

NEDELJA, 29. novembra: 15.45 Za otroke od 6. leta dalje: Potovanje v Firdučbi — 16.20 Za otroke od 11. leta dalje: Flipper — 16.45 Za mladino od 14. leta dalje: Stik — 17.05 Brez nagobčnika — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.25 »Družina Petz«, lahko noč za najmlajše — 18.30 S skrito kamero — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Skrivnosti morja — 21.05 Ludwig van Beethoven (2. del) — 22.05 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 30. novembra: 18.00 Aktualnosti iz krščanstva — 18.20 »Družina Petz«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Včerajšnji človek — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 FBI — 21.00 Poštni predal 7000 — 21.15 šport v ponedeljek in konjske dirke v dunajski mestni hali — 23.15 Čas v sliki.

TOREK, 1. decembra: 18.00 Walter in Connie — 18.20 »Policaj Bromel«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Zahodno od Santa Fé — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Avstrijsko stoletje: Sarajevo — 21.15 O filmu — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.20 10-letnica mestnega parka »Forum«.

SREDA, 2. decembra: 10.00 TV v šoli: Kaj lahko postanem? — 10.30 Mesto dela zgodovino — 11.00 Program za delavce »Rebecca« — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: »Maček, strah mišk« — 17.10 Za otroke od 11. leta dalje: Mednarodni mladinski magazin — 17.30 Tu prihaja Peter (12) — 18.00 Francoščina — 18.20 »Policaj Bromel«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Dragi stric Bill — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Obzorja — 21.15 »Judi«, veseloigra — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 3. decembra: 10.00 TV v šoli: Obisk schönbrunnskega akvarija — 10.30 Kaj je gospodarstvo? — 11.00 Fizika za vse — 11.30 Mostovi k ljudem — 12. Angleščina — 18.00 Italijanščina — 18.20 »Policaj Bromel«, lahko noč za najmajše — 18.25 šport — 18.50 Pater Brown — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 »Jumbo« — življenje slona — 21.15 Jour fixe z Wolfgangom Krausom — 22.15 Čas v sliki — nočna izdaja.

ZIMA PRIDE!
Peči na olje
Vrata za garaže
pri RUTARJU v Dobrli vesi
Podjunski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.
Dobrla vas - Eberndorf

VES GRADBENI MATERIAL, kot npr. čistilne vodne naprave, betonske izdelke, ureditev ponikovalnih jam in LECA-izdelke — tudi na obroke — ugodno dobavi
FERLACHER BETONWERK
J. PAGITZ, Ferlach—Borovlje
Telefon 04227 / 375
(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

RIBJI POKOL

Iz Londona javljajo, da je zaradi stavke mestnih delavcev Temza tako onesnažena, da je ves ribji zarod v njej v nevarnosti. Očitno se s podobnim problemom ubadajo tudi v Avstriji, ker je avstrijska televizija naročila posnetek iz junija lanskega leta, ki kaže množično zastrupitev rib v Renu blizu Emmericha.

PRI
A&O
se kupi takooo!

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI
Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse

AKTUALNOSTI PO SVETU PO SVETU PO SVETU PO SVETU PO SVETU

IZRAELSKI OBRAMBNI MINISTER ZA POGAJANJE Z ARABCI

Moše Dajan je v govoru, ki ga je imel v Hifi izjavil, da je naklonjen obnoviti pogajanja pri veleposlaniku Jarringu, ker predstavljajo ta pogajanja edino pot za dosego miru.

Dajan je poudaril, da čeprav dobro pozna nasprotno stran in ve, kaj misli o Izraelcih, hoče Izrael nadaljevati razgovore z Arabci za dosego dokončne rešitve vojnega spopada.

»Kljub naši vroči želji po miru, pa ne pomeni — je nadaljeval Dajan — da bomo molčali, če nas bo kdo hotel s silo izgnati z ozemlja, ki ga zasedamo. Čeprav je sedaj izraelska črta o prekinitvi ognja ob Sueškem prekopu, pred Jordanijo in na gričevju Golan, se Izrael noče naprej ozemeljsko širiti, kakor tudi ne želi nadaljevati vojno.« Dajan je še poudaril, »da vsi tisti, ki mislijo, da je za dosego miru potrebno zasesti Kairo, Damask in Aman, grešijo, ker je prav podobno stališče za nadaljevanje vojne. Izrael hoče mir ne samo zase, marveč tudi zato, ker ga zahteva ves svet.«

V BONNU SODNI PROCES PROTI TREM NACIONALSOCIALISTOM

V Bonnu se je začel proces proti trem nacionalsociallistom, ki so bili najožji sodelavci znanega nacističnega krvnika Himmlerja. Sodelovalli so pri ustanovitvi posebnega inštituta, ki je vodil raziskave v zvezi z vsemi »nearijskimi« rasami. Obtoženci so 59-letni dr. Bruno Beger, 58-letni profesor Hans Fleischhacker — oba sta iz Frankfurta — in Wolf Dieller iz Hannoverja. Dolžijo jih, da so sodelovalli pri umoru jetnikov v letih 1942 in 1943.

Dr. Bruno Beger in prof. Hans Fleischhacker se zagovarjata zaradi umora 115 azijskih Judov in Poljakov, ki so bili zaprti v koncentracijskem taborišču v Auschwitzu in kasneje v Natzweilerju. Okostnjake žrtev so odpeljalli v Strasburg, da so obogatilli zbirko »podras in nerazvitih«, katere glavni pobudnik je bil profesor anatomije August Hirt. O Hirtu po vojni ni bilo vesti: proglasilli so ga za pogrešenega! Wolfa so označili na procesu kot tipičnega »načrtovalnega kriminalca«: sam se namreč nikoli ni bavil neposredno z žrtvami, razporejal je samo njihove premestitve v Auschwitz alli Natzweiler ter določal odstotke jetnikov, ki naj bi v določenih rokih morali »izginiti«.

Branilci vseh treh obtožencev so zahtevali, naj se proces prekine. Po njih mnenju namreč ne bi smelo soditi kriminalcev nemško sodišče, ker je preiskavo uvedlo ameriško vojaško sodišče.

TIROLIA peči na olje 90 m³
samo šil. 1750.—
AEG-avtomatični pralni stroj 4 kg
že za šil. 4.600.—
Tako ugodno dobite samo v trgovini
KATARINA in ADOLF KRIVOGRAD
9143 St. Michael / Bleiburg
Šmihel nad Pliberkom
Tel. 04235—34 1 97
Vsakovrstne električne stroje dobite na 24 mesečne obroke brez obresti!

FRAZIER ZMAGAL

Joe Frazier je ohranil naslov prvaka v težki kategoriji. S k.o. je premagal v drugi rundi Bolba Fosterja. Dvoboj v Detroitu pred 4000 gledalci bi moral trajati 15 rund.

Ist der Kunde wirklich
König?

Ja, ich bin's!
Ich bin Königin im Reich der guten Sachen. Majestät im KONSUM.
Hier bin ich zu Hause, hier fühl'ich mich wohl.
Und noch eines:
Als Mitglied bekomme ich Rückvergütung auf jeden Einkauf.
Darum sind 500.000 Familien Mitglied im
KONSUM

GRADNJA HLEVSKIH NAPRAV IN POPRAVLJALNICA
THOMAS GALLOB
9586 Fürnitz—Oberrain
Brnca—Zgornji Breg
Telefon 0 42 57 — 239

PASSAP STRICKAPPARAT
bringt Freude und Nutzen.
WOLLBAR bei der Kapuzinerkirche
Klagenfurt

Kupujte pri domačinu
vse poljedelske stroje, peči, štedilnike itd.
Nudi v najboljši kvaliteti
in najceneje
Jožef Pernè
KLANČE
9132 Gallizien — Galicija

Naš tednik
Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.